

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közszolgálati Kar

**A Mentálhigiénés lelkipogozó
szakirányú továbbképzési szak**

Tanulmányi Tájékoztató

Budapest, 2023.

Tartalom

Intézményi keret és elérhetőség.....	3
Általános információk.....	4
Tantárgyi programok.....	8
MINTATANTERV	63
Szakdolgozati tájékoztató.....	65
II. Formai követelmények.....	65
III. Tartalmi követelmények.....	68
Záróvizsga.....	76
Képzési és kimeneti követelmények	79
Mellékletek.....	82

Intézményi keret és elérhetőség

Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet

A Mentálhigiéné Intézet 2010 áprilisától a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar intézményeként folytatja tevékenységét. Az Intézet az Oktatási Hivatal engedélye alapján két mesterképzést (szociális munka mesterképzés, interdiszciplináris családtudomány mesterképzés), valamint kilenc szakirányú továbbképzést (mentálhigiéné szakirányú továbbképzés, mentálhigiéné lelkipogondozói szakirányú továbbképzés, laktációs szaktanácsadó szakirányú továbbképzés, integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció továbbképzés, közösségi és családi mediáció szakirányú továbbképzés, iskolai szociális munka továbbképzés, időszügi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzés, mentálhigiéné házasság- és családlelkipogondozó továbbképzés és munkahelyi mentálhigiéné) indíthat.

Intézetünk feladatkörébe tartozónak tekinti a végzett hallgatók praxiskísérését, a kutatáson alapuló folyamatos curriculum-fejlesztést, a képzési szakanyagok készítését, valamint a segítő szakemberek képzését és továbbképzését.

Intézetigazgató: Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár

Szakfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus

Elérhetőségeink:

Postacím: Mentálhigiéné Intézet, 1428 Budapest, Pf. 2.

Cím: Budapest, 1089, Nagyvárad tér 4. XIX. em.

Tel: (1) 266-0878

Honlap: <http://semmelweis.hu/mental/>

A tanulmányi ügyek intézésének helye és időpontja:

E-mail: mental-tanulmanyi@public.semmelweis-univ.hu

Cím: 1089, Budapest, Nagyvárad tér 4. (XIX. emelet, 1908. szoba)

Tel: (1) 459-1500 / 56527-es mellék

Hétfő-kedd: nincs ügyintézés

Szerda: 9.00-15.30

Csütörtök: 9.00-15.30

Péntek: 9.00-14.00

Képzési napokon ettől eltérően.

A nyári ügyintézés ettől eltérő, aktuális információ a honlapunkon.

Oktatással kapcsolatos információk:

Dr. Török Gábor Pál, szakcsoportvezető

e-mail: torok.gabor@semmelweis.hu

Dr. Joób Máté Árpád, szakcsoportvezető-helyettes

e-mail: joob.mate@semmelweis.hu

Dávid Beáta, oktatásszervező

e-mail: dbeata.oktatasszervezo@semmelweis.hu

Általános információk

Jogi háttér

A mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzés a 10/2006. (IX.25.) a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről szóló OKM rendelet alapján került kidolgozásra, és az Egyetem Szenátusának 44/2009. (V. 27.) sz. határozata, valamint az OH FIF/51-4/2011. határozata értelmében létesült. (lásd: 71.old)

Együttműködők

A mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak megvalósításában a Mentálhigiéné Intézet az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel és a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskolával működik együtt. Az együttműködők biztosítják a továbbképzési szak elméleti és gyakorlati teológiával összefüggő tantervének és tematikájának az összeállítását, valamint e tárgyak oktatásához megfelelő tanárokat biztosítanak, illetve kérnek fel.

A szakindító Mentálhigiéné Intézet végzi a továbbképzési szak szervezési munkáit, valamint biztosítja a szervezési-oktatási munkához szükséges infrastruktúrát.

A részvétel előfeltétele

A továbbképzésen egyetemi (MA) vagy főiskolai (BA) szintű hittudományi, hitéleti (teológus-lelkész, rabbi, hittanár, vallásanár, hitoktató, diakónus, zsidó közösségi szociális munkás stb.) szakon szerzett szakképzettséggel lehet részt venni.

A jelentkezés és felvétel kritériuma: főiskolai vagy egyetemi, BA vagy MA szintű hitéleti végzettség igazolása, egyházi ajánlás és személyes alkalmasság.

Képzési idő

4 félév, 518 tanóra (kontaktóra), kiegészülve a képzésen kívüli hallgatói tanulmányi munkaórákkal. (A kontaktórákból 40+40 óra a 2 intenzív tanulmányi hétre esik; 20 óra lelkivezetés egyéni szervezésben történik.)

Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

mentálhigiénés lelkigondozó

Időbeosztás

Minden szemeszterben előre megadott 5 alkalom, alkalmanként 2 nap (csütörtök és péntek).

Hírlevél

A hallgatók a képzési alkalmanként megjelenő Hírlevélből értesülhetnek a képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról.

Jelenléti kötelezettség

A Tanulmányi és Vizsgaszabályzatnak megfelelően: Az aláírás megszerzésének feltétele a

gyakorlatokon és előadásokon való legalább 75%-os részvétel. A képzés levelező jellegéből fakadóan az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel, függetlenül az egyedi tárgyak óráin való részvételtől.

Az általános jelenléti kötelezettségtől eltérően a csoportos önismereti képzés jellegű, 4 féléven át tartó, összesen 120 óra időtartamú „Pszichodráma” önismereti stúdiumról legfeljebb 12 órát lehet hiányozni a 4 szemeszter alatt (azaz összesen maximum 2 képzési alkalommal)! A 10%-ot meghaladó hiányzás pótlása nem lehetséges!

A stúdiumokon a puszta jelenlétén túl, követelmény az órákon való aktív közreműködés.

Titoktartási kötelezettség

Az önismeretet érintő Pszichodráma, valamint a Tevékenységkísérés szemináriumi csoport történéseire vonatkozóan a titoktartás kötelező. Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonhatja maga után. A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai vétség, hogy a képzés minden érintettje köteles a képzés vezetőjének tudomására hozni észlelését.

Kontraindikációk

(1) Az egy munkahelyen közvetlenül együtt dolgozók, illetve a szoros érzelmi kapcsolatban levők nem lehetnek azonos pszichodráma kiscsoport tagjai, mivel ezek a kontraindikációk átláthatatlanná teszik, s így megakadályozhatják a csoportfolyamatok kezelését.

(2) A képzés közben kialakuló ilyen kontraindikatív helyzetet az érintett hallgatók kötelesek jelezni a képzés vezetőjének, és egyiküknek vállalnia kell a csoportváltást vagy esetleg a képzésből való kimaradást. Amennyiben egymás közt nem tudják eldönteni a változtatást, a képzés vezetője illetékes döntést hozni. A többi csoportnak pedig elvben vállalnia kell, hogy a vezetéssel való előzetes konzultáció után befogadják egy új csoporttagot.

(3) A képzés sajátélmény csoportjának folyamata mellett más sajátélményű foglalkozáson (akár személyiségfejlesztő, akár pszichoterápiás, akár továbbképzési vagy más céllal) részt venni csak kivételes esetben és indokkal (pl. krízishelyzetben), a csoportvezetők és a szakmai vezető együttes hozzájárulásával és az általuk meghatározott módon lehet.

Információk hallgatóknak

A hallgatók minden képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról és az egyes stúdiumok követelményeinek részleteiről a Moodle információs felületről (semmelweis.hu) tájékozódhatnak.

"Fórumok"

A hallgatók és a tanári kar közötti szervezett információcserére szolgálnak. A fórumszerű megbeszélésekre többféle lehetőség van. A hallgatók közvetlenül és/vagy választott képviselőik révén fordulhatnak az Intézet oktatói testületéhez.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK) Irodája

1089 Budapest, VIII. Nagyváradi tér 4.

Tel: 06 (1) 459-1500 Mellék: 56466; Fax: 210-4407

E-mail: hok@semmelweis-univ.hu

Fogyatékosügyi koordinátor

Horváth Balázs

E-mail: horvath.balazs@semmelweis-univ.hu

Tanulmányi kötelezettségek

A képzés tanulmányi követelményeire vonatkozóan a Semmelweis Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó: <https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/szervezeti-es-mukodesi-szabalyzat/>

Az egyes stúdiumokhoz tartozó követelményekről és határidőkről a tájékoztató füzetten kívül a honlapon keresztül részletes tájékoztatást kapnak a hallgatók.

Beiratkozás: A költségtérítési díj fizetésére kötelezett hallgató csak abban az esetben iratkozhat be a következő szemeszterre és folytathatja a képzést, amennyiben a befizetést igazoló dokumentumot vagy annak másolatát leadja, illetve ha részletfizetési kedvezmény vagy fizetési haladék iránti kérelme van folyamatban.

Az egyes stúdiumok tananyaga az előadásokon elhangzottakból, a gyakorlatokon elsajátítottakból és a kötelező irodalomból tevődik össze.

Tanári kar

A képzés tanári kara főállású és részállású intézeti munkatársakból, külső (szerződéses) munkatársakból, önkéntes munkatársakból és (részben külföldi) szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését.

Kutatás, hallgatói visszajelzés

A képzési program fejlesztésének fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához időről időre segítséget várunk a hallgatóktól kutatási anyagok, valamint hallgatói visszajelző kérdőívek kitöltésében.

Szakanyagok

A kötelező és ajánlott irodalom egy része (az Intézet által készített vagy az Intézet gondozásában megjelent jegyzetek) rendelést követően megvásárolhatóak. A könyvrendelés és vásárlás pontos menetéről részletes információk az intézet honlapján találhatóak.

Kiadványaink

A 2006-ban alapított, félévenként megjelenő *European Journal of Mental Health* olyan nemzetközi lap, amely angol és német tanulmányaival, 9 nyelven közölt absztraktjaival elsősorban a kelet-közép-európai mentálhigiénés szakembereknek juttat közös érdeklődésre számító szakanyagokat, és kíván preventív szemléletet közvetíteni.

A Mentálhigiéné Intézet kezdettől fogva gondoskodik hallgatóinak megfelelő szintű interdiszciplináris tankönyvellátásáról. (Az első sorozat első kiadványa 1988-ban jelent meg, azóta folyamatosan, több sorozatban számos tankönyv vált elérhetővé a hallgatók számára.)

A szakmai kapcsolattartás és tudományos fórum céljait szolgálja az *Embertárs* című ökumenikus lelkiigazgatói és mentálhigiénés folyóirat, amelyet 2003-ban alapított a Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, jelenleg a Jezsuita Kiadó látja el a kiadási és terjesztési feladatokat, szakmai szerkesztését és felügyeletét Intézetünk munkatársai látják el.

Intézetünk honlapján (<http://semmelweis.hu/mental/>) bővebb tájékoztatás található a fentiekről, valamint ezeket kiegészítő információkról (kiadványaink, a képzésekre történő jelentkezés stb.).

Tantárgyi programok

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése I. Rövidített neve: Fejlődéslelektan I. Angol neve: Developmental psychological and religious educational approach to life events I. Német neve: Lebensereignisse in entwicklungspsychologischem und religionspädagogischem Ansatz I. Kódja: MIKOMHL050 1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Csáky-Pallavicini Zsófia, gyermek és ifjúsági klinikai szakpszichológus, családterapeuta (óraadó)					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
1./őszi	kétévente	kollokvium	16 elmélet	kötelező	6
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: átfogó lelektani képet adni az ember fejlődéséről a születéstől serdülőkorig, valamint a lelki fejlődést befolyásoló vallás- pedagógiai megközelítésekről.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A személyiség fejlődése az életkor, a társadalmi környezet és a szűkebb társadalmi mikroklíma kontextusában, rendszerszemléletben, mindezek valláspedagógiai összetevőivel. Az anya–gyermek kapcsolat alakulása a csecsemőnél, az óvodás korú gyermeknél; a mese és a játék fejlesztő hatásai, a morális fejlődés állomásai, az iskolás gyermek fejlődése és a serdülőkor szakaszai, krízisei.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató járatos a személyiség- és fejlődéslelektanban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
Vizsgakövetelmények: kollokvium – szóbeli vizsga Tételsor: <ol style="list-style-type: none"> Az élet kezdetén I. – a fogantatástól 6 hetes korig „A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése („Másállapot”; felkészülés; a segítő feladatai; a magzat készségei és képességei. Az újszülött; M. Mahler és az individuáció; Freud és a pszichoszexuális fejlődés; Erikson és a pszichoszociális fejlődés; a segítő feladatai. Winnicott – „elég jó anya”. Megkapaszkodás.) „B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások Az élet kezdetén II. – a 6. héttől fél éves korig „A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése (M. Mahler és az individuáció; Freud és a pszichoszexuális fejlődés; Erikson és a pszichoszociális fejlődés; Piaget és a kognitív fejlődés. A csecsemő készségei és 					

képességei. Kötődés, szeparáció, hospitalizáció – Bowlby, Ainsworth, Spitz. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

3. Az élet kezdetén III. – 6-24 hónapos korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(M. Mahler és az individuáció; Freud és a pszichoszexuális fejlődés; Erikson és a pszichoszociális fejlődés; Piaget és a kognitív fejlődés. A gyermek készségei és képességei. 8 hónaposok szorongása. Winnicott – átmeneti tárgy. A beszéd kezdetei. Dackorszak. Internalizáció. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

4. Kisgyermekkor – 2-3 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(M. Mahler és az individuáció; Freud és a pszichoszexuális fejlődés; Erikson és a pszichoszociális fejlődés; Piaget és a kognitív fejlődés. Tárgyállandóság és kognitív tárgypermanencia. Szobatisztaság. Testvérféltékenység. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

5. Játékos gyermekkor I. – 3-5 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(Erikson és a pszichoszociális fejlődés; Piaget és a kognitív fejlődés. Gyermeki gondolkodás. Játék és mese. Az élet nagy kérdései. Társas kapcsolatok.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

6. Játékos gyermekkor II. – 3-5 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(Freud és a pszichoszexuális fejlődés. Nemi identitás; ödipális konfliktus. Ferenczi – nyelvzavar. A felettes én kialakulása, a lelkiismeret fejlődése. Elhárító mechanizmusok. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

7. Kisiskoláskor I. – 6-12 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(Freud és a pszichoszexuális fejlődés; Erikson és a pszichoszociális fejlődés. A gyermek fejlődő képességei. Társas kapcsolatok, kortárs közösség, elpártolás. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

8. Kisiskoláskor II. – 6-12 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(Piaget és a kognitív fejlődés. Gyermeki gondolkodás és játék. Iskolaérettség. Erkölcsi fejlődés – Piaget, Kohlberg. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

9. Serdülőkor I. – 12-18 éves korig

„A” tétel: A gyermek pszichológiai fejlődése

(Erikson és a pszichoszociális fejlődés; Piaget és a kognitív fejlődés. A gyermek fejlődő képességei. Társas kapcsolatok. Identitás. Beavatás. Pályaválasztás és identitás – Marcia. A segítő feladatai.)

„B” tétel: A gyermek vallási fejlődése; valláspedagógiai megfontolások

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Frenkl Sylvia – Rajnik Mária: *Életesemények a fejlődéslélektan tükrében*. Mentálhigiénés kultúra sorozat. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2002. (16-113.; a *Beköszöntőtől a Serdülőkor c. fejezet végéig*)
- Tomcsányi Teodóra: *A lelkiismeret mint a felettes én része*. In: Jelenits – Tomcsányi: *Tanulmányok a vallás és lélektan határterületeiről*. Lelki jelenségek és zavarok sorozat. Semmelweis egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003. (104-121.)
- Antoine Vergote: *Valláslélektan. Egy genetikus valláslélektan vázlat*. Interdiszciplináris szakkönyvtár sorozat 3. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2001. (217-240.)
- Fritz Oser: *A vallásosan értelmezett megtapasztaláson alapuló istenkapcsolat*. In: *Embertárs III.* évfolyam 1. szám. (2005/1.) (42-50.)
- Richard Osmer – James W. Fowler: *A gyermek- és serdülőkor a hitfejlődés szemszögéből 1.* In: *Embertárs* 2007/2.
- Richard Osmer – James W. Fowler: *A gyermek- és serdülőkor a hitfejlődés szemszögéből 2.* In: *Embertárs* 2007/3. 196-213.

Ajánlott irodalom

- Martin Jäggle – Lene Mayer-Skumanz: *Hogyan beszéljünk a gyermekekkel a hitről?* Lelkigondozói kiskönyvtár sorozat. Semmelweis Egyetem – Szent Gellért Kiadó és Nyomda – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2001.
- Selma H. Fraiberg: *Varázsos évek*. Park Kiadó, 1990.
- Donald W. Winnicott: *Kisgyermek, család, külvilág*. Budapest, Animula Kiadó, 2000.
- Vikár György: *Az ifjúkor válságai*. Budapest, Gondolat Könyvkiadó, 1980.
- Polcz Alaine: *Meghalok én is?* Pécs, Jelenkor, 2007.
- Erik H. Erikson: *Az emberi életciklus*. In: Bernáth L. – Solymosi K. (szerk.): *Fejődéslélektani olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest, 1997. (27-41.)

Mentálhigiénés lelkipozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése II.

Rövidített neve: Fejlődéslelektan II.

Angol neve: Developmental psychological and religious educational approach to life events II.

Német neve: Lebensereignisse in entwicklungspsychologischem und religionspädagogischem Ansatz II.

Kódja: MIKOMHL001_2M

Tantárgyfelelős: Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Tróbert Anna Mária, doktorandusz (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Hegedűs Katalin, egyetemi docens (SE ÁOK Magatartástudományi Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 5
-------------------------------------	---	-----------------------------------	-------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése I.

Tantárgy kódja: MIKOMHL050_1M

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:**

Tantárgy **célkitűzése:** átfogó lélektani képet adni az ember fejlődéséről az ifjúkortól a halálig, valamint a lelki fejlődést befolyásoló vallás- pedagógiai megközelítésekről.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Az ifjúkor és a felnőttkor, valamint az öregedés kérdései az érettebbé válás szemszögéből. Az öregkor mentálhigiénéje, veszteségei, a halál és a gyász. A generációs konfliktusok és ezek megoldási kísérletei; mentálhigiénés törekvések az öregek izolációs helyzetének megszüntetésére.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató járatos a személyiség- és fejlődéslelektanban.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.

Félélvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizgákövetelmények:

kollokvium – szóbeli vizsga

Tételsor:

Minden tétel 2 részből áll, amelyek különböző életszakaszokhoz tartoznak.

- a) A személyiség dimenziói. A felnőttkori kötődés. Kötődés és istenkapcsolat.**
b) Az idős emberek halálhoz való viszonya és a halál elfogadásának folyamata.
- a) A fiatal felnőttkori életszakasz jellemző feladatai, nehézségei, krízisei; a „kapunyitási krízis”. Az egyéni, párkapcsolati és családi fejlődés szempontjai.**
b) A gyógyíthatatlan betegséggel való szembenézés fázisai (Kübler-Ross).

3. a) **Az érett felnőttkor időszaka, fejlődési feladatok, nehézségek, krízisek; az „életközepi krízis”. Az egyéni, párkapcsolati és családi fejlődés szempontjai.**
b) Az öregkorba való átmenet feladatai.
4. a) **A késő felnőttkori életszakasz. Az egyéni, párkapcsolati és családi fejlődés szempontjai.**
b) A spiritualitás megjelenése a hospice-ban. A spiritualitás mint híd a hospice munkában.
5. a) **Az egészséges, érett személyiség jellemzői. Személyiségpszichológiai nézőpontok.**
b) Az idős ember vallásossága és spiritualitása.
6. a) **Az idős kor veszteségei és nyereségei, életfeladatai.**
b) A középkor vallásossága és spiritualitása.
7. a) **A veszteségek és a gyász. A gyász feldolgozásának szakaszai. A gyermeki gyász jellemzői. A patológiás gyász jelei. A lelkigondozó feladatai.**
b) A fiatalkor vallásossága és spiritualitása.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Goldenberg és Goldenberg: *Áttekintés a családról*. I. kötet. Animula, Budapest, 2008. 34-70. 2. fejezet: A család fejlődése: folytonosság és változás.
- Hajduska M. (2010) *Krízislélektan*. Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. 72-118.
- Andreas Wittrahm: *A felnőtt hit felé vezető úton*. In: Embertárs 2007/1. 26-31.
- Horváth-Szabó Katalin: *A harmadik utazás: az idős ember élete*. In: Embertárs 2007/1. 17-25.
- Nemes Ödön SJ: *Szabadságban, örömben, szeretetben – Tapasztalataim az öregségről*. In: Embertárs 2007/1. 32-39.
- Tróbert Anett Mária: *Az idős kori lelkigondozás: lehetőségek és kihívások*. In: Embertárs, 2009/2. 191-200.
- Ribár János: *Gyászolók lelkigondozása* c. tanulmányából *A patológiás gyász jelei* c. alfejezet. In: Jelenits I. – Tomcsányi T. (szerk.): *Egymás közt – egymásért*. Róm. Kat. Egyházi Szeretetszolgálat és a Budapest XIII. ker. Tanács HÍD Családsegítő Központja, valamint a Szeged-Csanádi Püspökség kiadása. 226-228.
- Debrecenyi Károly István: *A spiritualitás mint a híd az élet két partja között – Haldoklók lelkigondozása*. In: Embertárs 2004/2.

Ajánlott irodalom:

- Frenkl S. – Rajnik M.: *Életesemények a fejlődéslelektan tükrében*. SE Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007. 123-133. (**Figyelem:** régebbi kiadások oldalszámai eltérnek ettől!)
- Anselm Grün: *Az emberélet útjának felén*. Bencés Lelkiségi Sorozat 12. 2013.
- Hajduska M. (2010) *Krízislélektan*. Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.
- Michael F. Scheier; Charles S. Carver (2006) *Személyiségpszichológia*. Osiris
- Gyökössi Endre: *Öregedés-öregség*. In: Jelenits I. – Tomcsányi T. (szerk.): *Tanulmányok a vallás és lélektan határterületeiről*. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003. 228-245.
- Bagdy Emőke: *Határmezsgyén. A halál és a gyász*. In: Jelenits I. – Tomcsányi T. (szerk.): *Tanulmányok a vallás és lélektan határterületeiről*. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003. 202-227.
- Ribár János: *Gyermekek is találkoznak a mulandósággal – Gondolatok egy lelkész szemszögéből*. In: Embertárs 2010/1. 43-53.
- Bodó Sára: *Támasz, bátorítás, megértés – Spirituális kérdések a gyászolók segítésében*. In: Embertárs 2010/1. 85-92.
- Fritz Riemann: *Az öregedés művészete, Lélek kontroll sorozat, Háttér Kiadó, Budapest, 1987.*
- Polcz Alaine: *Gyászban lenni*

- Polcz Alaine: Meghalok én is? A halál és a gyermek

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete I. Rövidített neve: A segítő kapcsolat elmélete I. Angol neve: Theory of pastoral counseling I. Német neve: Theorie der mentalhygienisch orientierter helfender Beziehung und der Seelsorge I. Kódja: MIKOMHL051_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Kővári Magdolna pasztorális tanácsadó, óraadó oktató Pál Ferenc mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, katolikus pap, óraadó oktató					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
1./őszi	kétévente	kollokvium	12 elmélet	kötelező	4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kliens központú rogersi alapokon nyugvó mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat szemléletének, attitűdjeinek és intervenciós eszközeinek valamint alkalmazási lehetőségeinek bemutatása.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Elméleti áttekintés a segítő kapcsolat különböző formáiról (mentálhigiénés direktív és nondirektív segítő kapcsolat, pszichoterápia, lelkigondozás, lelkivezetés). Segítség ezen módszerek hatásainak felismeréséhez, megkülönböztetéséhez, a közöttük való együttműködés lehetőségeinek használatához. E célból a különböző segítő módszerek értékeinek, illetékességi határainak, lehetőségeinek megismerése, új szempontok felismerése, a saját szakmai elköteleződés megerősödése. Foglalkozás a segítő kapcsolat kiemelten nehéz kérdéseivel, így például a közelség és távolság megfelelő alakításával, az áttételes jelenségek kezelésével a lelkigondozói kapcsolatban, a segítő szindróma és a kiégés jelenségeivel.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Az előadáson elhangzott elméleti ismeretekhez a hallgatónak <i>minden hónapban el kell olvasnia a megadott szakirodalmat</i> , amiről (összesen) maximum 1 oldalas <i>személyes jegyzetet</i> kell készítenie, és beadnia a csoportvezetőknek a gyakorlati órákon.					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: a jegy megadásának feltétele előadásokon való részvétel és az olvasmányokról készített személyes jegyzetek leadása, ez alapján történik meg a kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
Vizsgakövetelmények: kollokvium – írásbeli vizsga Témakörök: A félév előadásai és az alábbiakban megadott szakirodalmak alapján.					

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Csáky-Pallavicini R. – Nemes Ö. SJ – Török G. – Tomcsányi T.: *Merre tart a lelkigondozás? Továbbképzés és modellek.* In: Embertárs, 2003./1. 34-39.
- Faber, H. – Schoot, E. van der: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana.* 2. kiadás, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2002. 28-99.
- Csáky-Pallavicini R. – Ittész A. – Harmatta J. – Egri L. – Szabó T. – Tomcsányi T.: *Mentálhigiénés szemléletű emberszolgálat. A lelkigondozás mint segítő hivatás.* In: Pszichoterápia, 2008. április, 90-99.
- Stenger CSSR, H.: *A (lelki)pásztori kompetencia három jellemzője.* In: Embertárs, 2003/1. 20-25.
- Nemes Ö. – Kövári M.: *Pasztorális segítő kapcsolat a gyakorlatban.* In: Embertárs, 2006/1. 41-49.
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2003. 101-117. és 133-149.
- Tringer L.: *A gyógyító beszélgetés.* HIETE, Budapest, 1998. 7-22. (A személyközpontú irányzat...), 94-100. (A feltétel nélküli elfogadás), 109-113. (Kongruencia). Más kiadások is megfelelők, ill. a szöveg interneten is hozzáférhető:
<http://hu.scribd.com/doc/91083451/A-Gyogyito-Beszelgetes#scribd>
- Tomcsányi T. – Fodor L.: *Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás.* In: Jelenits I. – Tomcsányi T. (szerk.): *Egymás közt – egymásért.* Róm. Kat. Egyházi Szeretetszolgálat és a Budapest XIII. ker. Tanács HÍD Családsegítő Központja, valamint a Szeged-Csanádi Püspökség kiadása, 19-45.
- Ónody S.: *Kiegészítő tünetek (burnout szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei.* In: Új Pedagógiai Szemle, 2001/5. 80-85., ill. interneten:
<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Onody-Kiegeses.html>
- Németh D.: *Egyházi segítőfoglalkozásúak és a kiegészítés.* In: Embertárs, 2011/4. 319-324.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete II. Rövidített neve: A segítő kapcsolat elmélete II. Angol neve: Theory of pastoral counseling II. Német neve: Theorie der mentalhygienisch orientierter helfender Beziehung und der Seelsorge II. Kódja: MIKOMHL051_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Kővári Magdolna pasztorális tanácsadó, óraadó oktató Dr. Harmatta János, tudományos tanácsadó (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Versegi Beáta Mária, szerzetesnővér, óraadó oktató					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete I. Tantárgy kódja: MIKOMHL051_1M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat összevetése más segítő kapcsolatokkal. A segítő kapcsolat intervenciós lehetőségei különböző elakadásokban.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Elméleti áttekintés a segítő kapcsolat különböző formáiról (mentálhigiénés direktív és nondirektív segítő kapcsolat, pszichoterápia, lelkigondozás, lelkivezetés). Segítség ezen módszerek hatásainak felismeréséhez, megkülönböztetéséhez, a közöttük való együttműködés lehetőségeinek használatához. E célból a különböző segítő módszerek értékeinek, illetékességi határainak, lehetőségeinek megismerése, új szempontok felismerése, a saját szakmai elköteleződés megerősödése. Foglalkozás a segítő kapcsolat kiemelten nehéz kérdéseivel, így például a közelség és távolság megfelelő alakításával, az áttételes jelenségek kezelésével a lelkigondozói kapcsolatban, a segítő szindróma és a kiégés jelenségeivel.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
Vizsgakövetelmények: kollokvium – írásbeli vizsga. A félév előadásai és az alábbiakban megadott szakirodalmak elméleti ismereteinek alapján.					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: <ul style="list-style-type: none"> • Debrecenyi K. I. – Nemes Ö. SJ – Szarka M.: <i>Lelkigondozás – Lelkivezetés</i>. In: Embertárs, 2004/2. 152-156. • Tomcsányi T. – Kővári M. – Horváth-Szabó K.: <i>A lelkivezetés. A pszichoterápián és a lelkigondozáson túl</i>. In: Pszichoterápia, 2009. június • Tomcsányi T. – Csáky-Pallavicini R. – Harmatta J. – Pilinszki A. – Török G.: 					

Lelkigondozás és pszichoterápia. In: Pszichoterápia, 2008. június, 170-177.

- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003. 251-279. (IV/2. fejezet); 440-454. (V/4. fejezetből a Terápiás alapmagatartások c. alfejezet)
- Nemes Ödön: *A lelkigondozás spiritualitása.* In: Embertárs, 2004/4.
- Ziemer, J.: *Világiasság és spiritualitás. Lelkigondozás szekuláris körülmények között.* In: Embertárs, 2004/4. 325-335.
- Mucsi Zsófia: *A lelkész mint professzionális segítő. Speciális etikai kihívások.* In: Embertárs, 2011/1. 34-47.
- Steck, W.: *A lelkigondozás a hétköznapi világból ered.* In: Embertárs, 2004/2. 106-110.
- Németh D.: *A lelkigondozás feladatai a posztmodern korban.* In: Embertárs, 2004/2. 120-128.
- Németh D.: *A lelkigondozás időszerű kérdései, kihívásai és kortárs törekvései.* In: Embertárs 2009/2. 103-110.
- Hans van der Geest: *Négyszemközt.* SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004. 170-205.
- Török G., Joób M. (2013), A mentálhigiénés szemlélet jelentősége és integrálása a lelkigondozásba, In: Ittzés Gábor (szerk.) *Cura mentis -- salus populi: Mentálhigiéné a társadalom szolgálatában: Ünnepi kötet Tomcsányi Teodóra 70. születésnapjára / Festschrift für Teodóra Tomcsányi zum 70. Geburtstag.* 572 p. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 2013. pp. 417-429.
- Tésenyi T., (2013) A modern kórházi lelkigondozói szemlélet kialakulása, In: Ittzés Gábor (szerk.) *Cura mentis -- salus populi: Mentálhigiéné a társadalom szolgálatában: Ünnepi kötet Tomcsányi Teodóra 70. születésnapjára / Festschrift für Teodóra Tomcsányi zum 70. Geburtstag.* 572 p. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 2013. pp. 277-293.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Vallásos jelenségek valláslélektani és pasztorálpszichológiai megközelítésben					
Rövidített neve: Vallásos jelenségek					
Angol neve: Pastoralpsychological approach to religious phenomena					
Német neve: Religiöse Phänomene in religionspsychologischem und pastoralpsychologischem Ansatz					
Kódja: MIKOMHL052 1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Oktatók neve, beosztása:					
Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Szabóné Dr. László Lilla, református lelkész, adjunktus, óraadó oktató					
Kővári Magdolna, pasztorális tanácsadó, óraadó oktató					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
1./őszi	kétévente	kollokvium	10 elmélet	kötelező	4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A különböző vallásos jelenségek és a mögöttük meghúzódó vallásos attitűdök valláslélektani és pasztorálpszichológiai vizsgálata.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:					
A vallásosság fogalma, fejlődése és pszichológiája; az istenkép fejlődésének lélektani oldala; az ima emberi oldala; a megbocsátás folyamata és pszichológiai feltételei; a vallásos krízis; a megtérés értelmi és érzelmi oldala; a vallásosság hatása a személyiségre; büntudat; a vallásosság és a lelki egészség összefüggései; a vallás mint erőforrás.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató elsajátítja a vallásosság és lelki egészség összefüggéseit.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:					
Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja:					
előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
A tétel első fele egy téma lesz az alábbiakból:					
(A szakirodalmi rövidítések magyarázatát ld. Kötelező irodalomnál.)					
1. A vallásosság hatása az emberi magatartásra (VEM 9-26.)					
a. Hit, spiritualitás, vallás					
b. A vallásosság hatása					
2. A vallásosság és lelki egészség (VSZ 51-83)					
a. A hitetlenség lelki zavarokhoz vezet					
b. A vallásosságnak neurotizáló hatása van					
c. A hatás a vallás minőségétől függ					
3. A szenvedés hatásai; a szenvedéshez való viszony (VEM 120-132.)					
a. A szenvedés fogalma					
b. A szenvedés negatív és pozitív hatásai					
c. A szenvedés hatásmechanizmusai					
d. Poszt-traumatikus növekedés					
e. A szenvedő ember segítése					
4. Megküzdés – vallásos megküzdés (VEM 31-61.)					
a. A megküzdési folyamat					

- b. Megküzdési módszerek
c. Vallásos megküzdési stílusok
5. Az Istenképek szerepe a megküzdésben (VSZ 110-133)
a. Istenkép – istenkoncepció – istenreprezentáció
b. Az Istenképek formái;
c. Az istenkép kialakulása és fejlődését, valamint az ezt meghatározó tényezők;
d. Istenkép és önértékelés
e. Az istenkép és a megküzdés kapcsolata
6. Imaformák és a megküzdésre kifejtett hatásaik (VEM 46-61.)
a. Imádság, mint vallásos megküzdési mód
b. Imádság fejlődéslélektani meghatározottsága
c. Imaélet személyiségből fakadó adottságai
d. Imaformák
e. Imádság a lelkigondozásban
7. Büntudat – büntudati formák; feloldási formái (VEM 90-98.)
a. A bűn különböző megközelítései
b. Büntudat feltétele, kialakulása
c. Irreális büntudat
d. Valós büntudat
e. Szégyen
f. Büntudat differenciálása
g. Bűnkérdés a lelkigondozásban
8. A megbocsátás pszichológiai aspektusai (VEM 99-119.)
a. A megbocsátás fogalma
b. A megbocsátás szintjei és formái
c. Megbocsátás, mint megküzdés
d. A megbocsátás folyamatának fázisai
e. A megbocsátás és vallásosság – a vallásosság hatása a pszichológiai megbocsátás folyamatára
f. Helyzetek, amikor a megbocsátás témája sajátos figyelmet igényel.

A tétel második felében egy rövid esetleírást kaptok azzal a kérdéssel, hogy miket gondolnál végig a stúdium alapján, ha egy ilyen esettel találkoznál a valóságban. Mire figyelnél? Mit kezdeményeznél, mit nem? Stb.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Horváth-Szabó K. (2007): *Vallás és emberi magatartás*. PPKE Kiadó, Piliscsaba (VEM)
- Horváth-Szabó K. (szerk.): *Vallásosság és személyiség*. PPKE Kiadó, Piliscsaba (VSZ)
- Horváth-Szabó K. – Harmatta J. – Tomcsányi T. (2009): *Teisztikus és humanisztikus spiritualitás*. In: *Pszichoterápia*, 2009, 18, 173-179.

Ajánlott irodalom:

- Karl Friedlingsdorf: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*. Szent István Társulat, Budapest, 2007.
- Anselm Grün: *Belső képeink gyógyító ereje*. Jel Könyvkiadó, Budapest, 2012.
- Gyökössy Endre: *Magunkról magunknak*. Szent Gellért Kiadó, Budapest, 1996.
- Horváth-Szabó K. (2010): *Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és vallásosság*. Sapiientiana, 2010, 1, 41-62.
- Michael E. McCullough, Steven J, Sandage, Everett L. Worthington: *Megbocsátás. Hogyan tegyük múlt időbe a múltunkat*. Harmat Kiadó, Budapest, 2006.

- Jelenits István és Tomcsányi Teodóra (szerk): *Tanulmányok a vallás és a lélektan határterületeiről*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd Alapítvány, Budapest, 2003.
- Németh Dávid: *Pásztorálatropológia*. Károli, 2012.
- Henri Nouwen: *A sebzett gyógyító*. Ursus Libris, Budapest, 2006.
- Henri Nouwen: *Nyújtsd kezed*. Ursus Libris, Budapest, 2007.
- Richard Rohr: *Jób és a szenvedés misztériuma*. Ursus Libris, Budapest, 2007.
- Friedrich Schweitzer: *Vallás és életút*. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.
- Tomcsányi Teodóra: *Bűn, büntudat, szégyen*. In: *Valláspszichológiai tanulmányok* (szerk.: Horváth-Szabó Katalin). Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- Antoine Vergote: *Büntudat és vágy*. Semmelweis – Párbeszéd, Budapest, 2008.
- Antoine Vergote: *Valláslélektan*, Semmelweis – Párbeszéd, Budapest, 2001.
- Pablo Martínez Vila: *Imádság és lelki alkat*. Harmat, Budapest, 1994.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénés lelkiponozó szakirányú továbbképzési szak					
<p>Tárgy neve: Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I. Rövidített neve: Lelki zavarok I. Angol neve: Mental health, mental disorders I. Német neve: Seelische Gesundheit, seelische Störungen I. Kódja: MIKOMHL056 1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Szabolcs János, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Harmatta János, tudományos tanácsadó (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Semsey Gábor egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Intézet) Fodor-Szlovencsák Katalin, klinikai szakpszichológus és pszichoterapeuta, óraadó oktató Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Molnár Ferenc, lelkiponozó, diakónus, szenvedélybetegekkel foglalkozó szakember, óraadó oktató</p>					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 6
<p>Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése I. Tantárgy kódja: MIKOMHL050 1M</p>					
<p>További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -</p>					
<p>Tantárgy célkitűzése: olyan ismeretek közvetítése, melyek lehetővé teszik a lelki betegségek felismerését, és felkészítenek a lelki egészség irányában ható működésmódra a lelkiponozás területén.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A jelenségeket a lélektan szemszögéből megvilágítva ismerteti a leggyakoribb pszichés működészavarokat, jelzi elkülönítésük és felismerhetőségük legfontosabb szempontjait, és bemutatja a lelkiponozói segítő kapcsolat lehetőségeit. A krízisállapotok és a lelki zavarok bemutatásán belül főként a depresszióval, neurózisokkal, pszichózisokkal, krónikus betegségekkel, szenvedélybetegségek szomatikus és pszichés státusával (függőség, alkoholista játszmák) foglalkozik, és példákat hoz a lelkiponozói segítségnyújtásra.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató alapvető pszichopatológia ismeretekkel rendelkezik.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.</p>					
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.</p>					
<p>Vizgakovetelmények: kollokvium – szóbeli vizsga Tételsor: I.félév (A stúdium a következő évben folytatódik.)</p>					
<p>1. Lelki egészség, mentálhigiéné</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tomcsányi Teodóra: <i>Mentálhigiénés képzés a Semmelweis Egyetemen</i>. Animula, Budapest, 2002. 8-35. 					
<p>2. Lelki egészség, lelki betegség. Első találkozás a klienssel. A pszichés struktúra fogalma, diagnózisok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pável Magda: <i>Életesemények lelki zavarai I</i>. SE – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2020. 13-44.; 50-105. 					

- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2017. 211-212.; 220-226.

3. Pszichodinamika. A szorongás kóros mértéke és következménye: a regresszió és a tünet. Az én szerkezete, legfontosabb feladatai, érettsége és kialakulása.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020. 106-129.*
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2017. 342-359.

4. A Kernberg-féle személyiségdiagnosztika rendszere, személyiség szerveződési szintek.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020. 130-148.*
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010. 37-40.; 46-53.; 240-244.*

5. A lelki krízis. Krízisek keletkezése és a krízisintervenció.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020. 149-175.*
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2017. 152-186.
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020, 95-110.; 161-164.*
- Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. 105-110. (Elérhetővé tesszük minden csoport számára)*

6. Alkoholizmus, drogfüggőség

- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020. 61-76.; 83-93.; 165-174.*
- Molnár Ferenc jegyzete. (moodle-ből letölthető lesz!)

7. Pszichoszomatika

- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020. 11-58.; 136-139.*

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Tomcsányi Teodóra: *Mentálhigiénés képzés a Semmelweis Egyetemen. Animula, Budapest, 2002. 8-35.*
- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004.*
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.*
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III. SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.*
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.
- Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000.*

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénéis lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
<p>Tárgy neve: Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség II. Rövidített neve: Lelki zavarok II. Angol neve: Mental health, mental disorders II. Német neve: Seelische Gesundheit, seelische Störungen II. Kódja: MIKOMHL056_2M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Szabolcs János, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Harmatta János, tudományos tanácsadó (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Fodor-Szlovencsák Katalin, klinikai szakpszichológus és pszichoterapeuta, óraadó oktató Dr. Túry Ferenc, egyetemi tanár (SE ÁOK Magatartástudományi Int.)</p>					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 6
<p>Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I. Tantárgy kódja: MIKOMHL056_1M</p>					
<p>További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -</p>					
<p>Tantárgy célkitűzése: olyan ismeretek közvetítése, melyek lehetővé teszik a lelki betegségek felismerését, és felkészítenek a lelki egészség irányában ható működésmódra a lelkigondozás területén.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A jelenségeket a lélektan szemszögéből megvilágítva ismerteti a leggyakoribb pszichés működészavarokat, jelzi elkülönítésük és felismerhetőségük legfontosabb szempontjait, és bemutatja a lelkigondozói segítő kapcsolat lehetőségeit. A krízisállapotok és a lelki zavarok bemutatásán belül főként a depresszióval, neurózisokkal, pszichózisokkal, krónikus betegségekkel, szenvedélybetegségek szomatikus és pszichés státusával (függőség, alkoholista játszmák) foglalkozik, és példákat hoz a lelkigondozói segítségnyújtásra.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató alapvető pszichopatológia ismeretekkel rendelkezik.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.</p>					
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.</p>					
<p>Vizsgakövetelmények: kollokvium – szóbeli vizsga</p>					
<p><i>A szakirodalom mellett elvárás az előadások anyagának ismerete is!</i></p>					
<p>1. A Kernberg-féle személyiségdiagnosztika rendszere, személyiség szerveződési szintek (ismétlés).</p>					
<p>A neurózisról általában, kialakulása és jellemzői.</p>					
<ul style="list-style-type: none"> • Pável Magda: <i>Életesemények lelki zavarai I.</i> SE – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2020.; 118-129, 130-135, 176-178. old. • Ratkóczi Éva: <i>Életesemények lelki zavarai II.</i> SE – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2010.; 46-53, 240-244. old. • Baumgartner, I.: <i>Pasztorálpszichológia.</i> Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2017.; 220-226. old. 					
<p>2. A szorongásról általában. A szorongás tünetei. A szorongásos zavarok felosztása.</p>					

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **106-118. old.**
- Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkipogondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon?* Koinonia, Kolozsvár, 2000.; **69-80. old.**

3. A specifikus fóbia és a szociális szorongásos zavar kialakulása és jellemzői.

Lelkipogondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **182-183. old.**

4. A pánikzavar, az agorafóbia és a generalizált szorongásos zavar kialakulása és jellemzői.

Lelkipogondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **178-179. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **111-114, 127-136. old.**

5. A kényszeres és kapcsolódó zavarok kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **183-184. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.; **118-127. old.**

6. A traumával és stresszorról összefüggő zavarok kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Az előadás anyaga

7. A személyiségzavarokról általában, kialakulásuk és jellemzőik.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **135-143. old.**
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **27-33, 37-43, 54-76, 98-115, 242-244. old.**

8. A kényszeres személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **147-158. old.**

9. Az elkerülő, a dependens és a passzív-agresszív személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **141-147, 165-171, 172-178. old.**

10. A szkizoid és a paranoid személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **224-239. old.**

11. A hisztrionikus és az antiszociális személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **158-164, 218-223. old.**

12. A nárcisztikus személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkipogondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **178-190. old.**

13. A borderline személyiségzavar kialakulása és jellemzői. Lelkigondozói vonatkozások.

- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010.; **191-217. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020; **140-144. old.**

14. A depresszív zavarok kialakulása és jellemzői. Az öngyilkosság. Lelkigondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **191-198. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **151-153. old.**
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2017.; **226-236. old.**
- Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon?* Koinonia, Kolozsvár, 2000.; **80-110. old.**

15. A mániás állapotok kialakulása és jellemzői. Lelkigondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **198-203, 222-243. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **154-155. old.**

16. A pszichotikus zavarok kialakulása és jellemzői. Lelkigondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **143-148, 209-221, 244-274. old.**
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020; **158-161. old.**
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2017.; **213-219. old.**
- Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon?* Koinonia, Kolozsvár, 2000. **115-117, 125-141. old.**

17. Az evészavarok és az orthorexia kialakulása és jellemzői. Lelkigondozói vonatkozások.

- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2020.; **204-208. old.**

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Tomcsányi Teodóra: *Mentálhigiénés képzés a Semmelweis Egyetemen.* Animula, Budapest, 2002. 8-35.
- Pável Magda: *Életesemények lelki zavarai I.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004.
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.
- Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III.* SE – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.
- Baumgartner, I.: *Pasztorálpszichológia.* Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.

Sámuel Pfeifer: *Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon?* Koinonia, Kolozsvár, 2000.

Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I.

Rövidített neve: Segítő kapcsolat I.

Angol neve: Practice of pastoral counseling seminar I.

Német neve: Praxis der Seelsorge I.

Kódja: MIKOMHL053 1M

Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész, lelkigondozó, óraadó oktató

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiéné szakember, lelkigondozó, óraadó oktató

Mucsi Zsófia, református lelkész, mentálhigiéné szakember, óraadó oktató

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorlata: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 20 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 7
----------------------------------	--	--	---	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** a nondirektív attitűd és más segítő attitűdök elsajátítása és gyakorlati alkalmazása. E megtanult attitűdök és módszerek helyének megtalálása a lelkigondozói kapcsolatban. A lelkigondozott megfelelő és empátikus kísérése, haladás a lelkigondozott üteme és értékrendje mentén, a lelkigondozó képessége saját benyomásainak a felülvizsgálatára.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Folyamatos lelkigondozói kapcsolattartás, a segítő kapcsolatokról jegyzőkönyvek leadása. A fentiek alapján konkrét segítő helyzetek, gondok, kihívások, krízisek, értékdilemmákon és érintődéseken végzett elemző munka.

A lelki segítségnyújtás attitűdjének és eszközeinek – mint a nondirektívnek nevezett szemléletnek és módszernek –, valamint más (direktív, edukatív) megközelítéseknek az elsajátítása.

A lelkigondozónak fejlődnie kell a következő területeken:

- nondirektivitás és más segítő megközelítések;
- kliensközpontság;
- érzelmek mentén való kommunikáció;
- önreflexiós képesség és önismeret a másokra figyelés közepette, az elakadások felismerése és a lelkigondozói/lelkivezetői segítségkérés (szupervízió);
- a külső reflexió fontosságának megélése és gyakorlati használata, konstruktív foglalkozás a csoportvezetőktől és a csoporttársaktól kapott visszajelzésekkel, a negatív visszajelzéseket is beleértve;
- folyamatreflexiós képesség; a csoportmunkában aktív és adekvát részvétel nem csupán a saját téma prezentálásánál, a feltűnő és elakadást hozó csoportjelenségek felismerése és a velük való bánni tudás, teamképesség;
- képesség a személyes érintődés kezelésére, türelem, tolerancia a kliensekkel szemben;
- a szakirodalom és az elméleti stúdiumon elhangzottak beépítése a lelkigondozói kapcsolatba.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiéné segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiéné konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: két saját terepen készült segítő beszélgetés dokumentációja, valamint a szakirodalom alapján készített reflexiós napló.

Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: az aláírás feltétele a szemináriumokon való aktív részvétel, a jegy kialakítása a kötelező irodalomról készített reflexiók; továbbá a lelkigondozói jegyzőkönyvek elkészítése alapján történik meg.
Vizsgakövetelmények: -
<u>Kötelező irodalom</u> Szeptemberi feladat elolvasni, és személyes reflexiót készíteni: <ul style="list-style-type: none"> • Geest, H. Négyszemközt, Példák a sikeres lelkigondozásra. Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány (2020), Budapest, 16-29; 64-79. • Stenger, H. (2003) A (lelki)pásztori kompetencia három jellemzője. In: Embertárs, I/1. 20-25. Októberi második alkalomra: <ul style="list-style-type: none"> • Baumgartner, I.: <i>Pasztorálpszichológia</i>. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, (2021). 101-149.(II. rész) Novemberre: <ul style="list-style-type: none"> • Mearns, D. Thorne D. (2011) A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban. Lélekben Otthon Könyvek, Budapest: Oriold és társai, 45-71 • Nemes Ö., Kővári M. (2006) <i>Pasztorális segítő kapcsolat a gyakorlatban</i>. In: Embertárs, IV/1. 41-49. Decemberre: <ul style="list-style-type: none"> • Mearns, D., Thorne D. (2011) A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban. Lélekben Otthon Könyvek, Budapest: Oriold és társai, 71-125 További olvasmányok a vizsgára, de ezekből nem kell személyes reflexiós anyagot leadni évközben. <ul style="list-style-type: none"> • Csáky-Pallavicini R., Nemes Ö., Török G., Tomcsányi T. (2003) Merre tart a lelkigondozás? Továbbképzés és modellek. In: Embertárs, I./1. 34-39. • Csáky-Pallavicini R. – Ittész A. – Harmatta J. – Egri L. – Szabó T. – Tomcsányi T. (2008) <i>Mentálhigiénés szemléletű emberszolgálat. A lelkigondozás mint segítő hivatás</i>. In: Pszichoterápia, 2008 április, 90-99. (Különlenyomat kapható!) • Mearns, D., Thorne D. (2011) A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban. Lélekben Otthon Könyvek, Budapest: Oriold és társai, 125-161

Mentálhigiénéis lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat II.

Rövidített neve: Segítő kapcsolat II.

Angol neve: Practice of pastoral counseling seminar II.

Német neve: Praxis der Seelsorge II.

Kódja: MIKOMHL053_2M

Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész, lelkigondozó, óraadó oktató

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiénéis szakember, lelkigondozó, óraadó oktató

Mucsi Zsófia, református lelkész, mentálhigiénéis szakember, óraadó oktató

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorlása: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 20 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 8
-------------------------------------	--	--	-------------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I.

Tantárgy kódja: MIKOMHL053_1M

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** a nondirektív attitűd és más segítő attitűdök elsajátítása és gyakorlati alkalmazása. E megtanult attitűdök és módszerek helyének megtalálása a lelkigondozói kapcsolatban. A lelkigondozott megfelelő és empátikus kísérése, haladás a lelkigondozott üteme és értékrendje mentén, a lelkigondozó képessége saját benyomásainak a felülvizsgálatára.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Folyamatos lelkigondozói kapcsolattartás, a segítő kapcsolatokról jegyzőkönyvek leadása. A fentiek alapján konkrét segítő helyzetek, gondok, kihívások, krízisek, értékdilemmákon és érintődéseken végzett elemző munka.

A lelki segítségnyújtás attitűdjének és eszközeinek – mint a nondirektívnek nevezett szemléletnek és módszernek –, valamint más (direktív, edukatív) megközelítéseknek az elsajátítása.

A lelkigondozónak fejlődnie kell a következő területeken:

– nondirektivitás és más segítő megközelítések;

– kliensközpontúság;

– érzelmek mentén való kommunikáció;

– önreflexiós képesség és önismeret a másokra figyelés közepette, az elakadások felismerése és a lelkigondozói/lelkivezetői segítségkérés (szupervízió);

– a külső reflexió fontosságának megélése és gyakorlati használata, konstruktív foglalkozás a csoportvezetőktől és a csoporttársaktól kapott visszajelzésekkel, a negatív visszajelzéseket is beleértve;

– folyamatreflexiós képesség; a csoportmunkában aktív és adekvát részvétel nem csupán a saját téma prezentálásánál, a feltűnő és elakadást hozó csoportjelenségek felismerése és a velük való bánni tudás, teamképesség;

– képesség a személyes érintődés kezelésére, türelem, tolerancia a kliensekkel szemben;

– a szakirodalom és az elméleti stúdiumon elhangzottak beépítése a lelkigondozói kapcsolatba.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénéis segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénéis konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: három saját terepen készült segítő beszélgetés dokumentációja.
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: aláírás a szemináriumokon való aktív részvétel, a jegy a lelkigondozói jegyzőkönyvek elkészítése alapján.
Vizsgakövetelmények: -
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> • · Debrecenyi K. I. – Nemes Ö. SJ – Szarka M.: Lelkigondozás – Lelkivezetés. In: Embertárs, 2004/2. 152-156. • · Tomcsányi T. – Kővári M. – Horváth-Szabó K.: A lelkivezetés. A pszichoterápián és a lelkigondozáson túl. In: Pszichoterápia, 2009. június • · Tomcsányi T. – Csáky-Pallavicini R. – Harmatta J. – Pilinszki A. – Török G.: Lelkigondozás és pszichoterápia. In: Pszichoterápia, 2008. június, 170-177. • · Baumgartner, I.: Pasztorálpszichológia. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2003. 101-149.(II. rész); 251-279. (IV/2. fejezet); 440-454. (V/4. fejezetből a Terápiás alapmagatartások c. alfejezet) • · Nemes Ödön: A lelkigondozás spiritualitása. In: Embertárs, 2004/4. 314-324. • · Pál Ferenc: A lelkészek és lelkigondozók kiégésének jellemzői és megelőzése. In: Embertárs, 2018/2. 108-117. • · Mearns-Thorne: A személyiségközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban. Oriold és Társai, Budapest, 2011. 161-179, 198-209, 215-230 • · Ziemer, J.: Világiasság és spiritualitás. Lelkigondozás szekuláris körülmények között. In: Embertárs, 2004/4. 325-335. • · Steck, W.: A lelkigondozás a hétköznapi világból ered. In: Embertárs, 2004/2. 106-110. • · Hans van der Geest: Négyszemközt. SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004. 170-205. • · Török G., Joób M. (2013), A mentálhigiénés szemlélet jelentősége és integrálása a lelkigondozásba, In: Ittész Gábor (szerk.) Cura mentis -- salus populi: Mentálhigiéné a társadalom szolgálatában: Ünnepi kötet Tomcsányi Teodóra 70. születésnapjára / Festschrift für Teodóra Tomcsányi zum 70. Geburtstag. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 2013. 417-429. (Honlapról letölthető lesz.) • · Tésenyi T., (2013) A modern kórházi lelkigondozói szemlélet kialakulása, In: Ittész Gábor (szerk.) Cura mentis -- salus populi: Mentálhigiéné a társadalom szolgálatában: Ünnepi kötet Tomcsányi Teodóra 70. születésnapjára / Festschrift für Teodóra Tomcsányi zum 70. Geburtstag. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 2013. 277-293. (Honlapról letölthető lesz.) • · Wikström, Owe: A kápráztató sötétség. Luther Kiadó, Budapest, 2013. 94-109 és 261-274
<i>Ajánlott irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> • · Mearns-Thorne: A személyiségközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban. Oriold és Társai, Budapest, 2011. 180-198, 211-214 • · Wikström, Owe: A kápráztató sötétség. Luther Kiadó, Budapest, 2013. 39-109. • · Mucsi Zsófia: A lelkész mint professzionális segítő. Speciális etikai kihívások. In: Embertárs, 2011/1. 34-47. • · Németh D.: A lelkigondozás feladatai a posztmodern korban. In: Embertárs, 2004/2. 120-128. • · Németh D.: A lelkigondozás időszerű kérdései, kihívásai és kortárs törekvései. In: Embertárs 2009/2. 103-110. • · Versegi Beáta: Lehetőségek a kiégésen innen és túl. Új Ember Kiadó, Budapest, 2017.

Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: A mentálhigiéné lelkigondozás gyakorlata I.

Rövidített neve: Lelkigondozói kapcsolat I.

Angol neve: Practice of pastoral counseling I.

Német neve: Praxis der mentalhygienisch orientierten Seelsorge I.

Kódja: MIKOMHL033 1M

Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész, lelkigondozó, óraadó oktató

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiéné szakember, lelkigondozó, óraadó oktató

Mucsi Zsófia, református lelkész, mentálhigiéné szakember, óraadó oktató

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorlása: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 20 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 7
----------------------------------	--	--	-------------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I. és II.

Tantárgy kódja: MIKOMHL053 1M és MIKOMHL053 2M

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** elmélyíteni és a gyakorlatban alkalmazni tudni a segítő kapcsolat és a lelkigondozói kapcsolat elméleti stúdiumában tanultakat. Célja továbbá a különböző segítő kapcsolati attitűdök és módszerek, valamint a kifejezetten lelkigondozói lehetőségek helyének a megtalálása és alkalmazása a lelkigondozói kapcsolatban.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A hallgatók saját gyakorlatából hozott lelkigondozói helyzetek, a segítséget kérő ember vagy csoport gondjaival, kihívásaival, élethelyzeti kríziseivel, értékdilemmáival való lelkigondozói foglalkozás, konkrét segítői megnyilvánulások kerülnek a közös tanulást segítő elemzésre. Ebben a műhelymunkában a hallgató gyakorolja az élet különböző helyzeteinek egyéni és csoportos intervencióit, és keresi a lelkigondozói megoldások lehetőségét, használja a lelki segítségnyújtás eszközeit.

A hallgatónak fejlődnie kell a *Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat* stúdium követelményein felül az alábbi területeken:

- lelkigondozottját az ő hármass kapcsolati rendszerében látni (kapcsolat Istennel, környezetével és önmagával), meghallgatni, megérteni, kísérni, fejlődését elősegíteni;
  - reflexiós képesség a saját spirituális érintődéseire vonatkozóan, a lelkigondozott spirituális kérdéseinek, érintődéseinek észrevétele, támogatása, erősítése;
- a lelkigondozott erőforrásainak mozgósítási képessége;
- a beszélgetés lezajlása után a lelkigondozónak legyen elképzelése arról, hogy milyen érzések, gondolatok, kételyek és spirituális kérdések foglalkoztatták a lelkigondozottat a beszélgetés folyamán, melyek kapcsolódnak szorosabban a hithez, a transzcendenciához, a valláshoz;
- milyen saját interakciói voltak, és ezek hogyan befolyásolták a kapcsolatukat és a beszélgetést;
- annak megkülönböztetése, hogy mi vitte előre, és mi hátráltatta leginkább a lelkigondozottat;
- mindez hogyan hatott vissza a segítőre;
- milyen utat járt be a lelkigondozott, és hova ért el a segítő.

<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: két saját terepen készült lelkipozíciós beszélgetés dokumentációja.</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: aláírás a szemináriumokon való aktív részvétel, a jegy a lelkipozíciós jegyzőkönyvek elkészítése alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemes Ödön: <i>A lelkipozíció spiritualitása</i>. In: Embertárs, 2004/4. • Ziemer, J.: <i>Világiasság és spiritualitás. Lelekipozíció szekuláris körülmények között</i>. In: Embertárs, 2004/4. 325-335. • Mucsi Zsófia: <i>A lelkes mint professzionális segítő. Speciális etikai kihívások</i>. In: Embertárs, 2011/1. 34-47. • Steck, W.: <i>A lelkipozíció a hétköznapi világból ered</i>. In: Embertárs, 2004/2. 106-110. • Németh D.: <i>A lelkipozíció feladatai a posztmodern korban</i>. In: Embertárs, 2004/2. 120-128. • Németh D.: <i>A lelkipozíció időszerű kérdései, kihívásai és kortárs törekvései</i>. In: Embertárs 2009/2. 103-110. • Hans van der Geest: <i>Négy szemközt</i>. SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004. 170-205.

Mentálhigiénéis lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: A mentálhigiénéis lelkigondozás gyakorlata II.

Rövidített neve: Lelkigondozói kapcsolat II.

Angol neve: Practice of pastoral counseling II.

Német neve: Praxis der mentalhygienisch orientierten Seelsorge II.

Kódja: MIKOMHL065_2M

Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiénéis Int.)

Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész, lelkigondozó, óraadó oktató

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiénéis szakember, lelkigondozó, óraadó oktató

Mucsi Zsófia, református lelkész, mentálhigiénéis szakember, óraadó oktató

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 20 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 8
-------------------------------------	---	--	---	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: A mentálhigiénéis lelkigondozás gyakorlata I.

Tantárgy kódja: MIKOMHL033_1M

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** elmélyíteni és a gyakorlatban alkalmazni tudni a segítő kapcsolat és a lelkigondozói kapcsolat elméleti stúdiumában tanultakat. Célja továbbá a különböző segítő kapcsolati attitűdök és módszerek, valamint a kifejezetten lelkigondozói lehetőségek helyének a megtalálása és alkalmazása a lelkigondozói kapcsolatban.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A hallgatók saját gyakorlatából hozott lelkigondozói helyzetek, a segítséget kérő ember vagy csoport gondjaival, kihívásaival, élethelyzeti kríziseivel, értékilemmáival való lelkigondozói foglalkozás, konkrét segítői megnyilvánulások kerülnek a közös tanulást segítő elemzésre. Ebben a műhelymunkában a hallgató gyakorolja az élet különböző helyzeteinek egyéni és csoportos intervencióit, és keresi a lelkigondozói megoldások lehetőségét, használja a lelki segítségnyújtás eszközeit.

A hallgatónak fejlődnie kell a *Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat* stúdium követelményein felül az alábbi területeken:

- lelkigondozottját az ő hármass kapcsolati rendszerében látni (kapcsolat Istennel, környezetével és önmagával), meghallgatni, megérteni, kísérni, fejlődését elősegíteni;
- reflexiós képesség a saját spirituális érintődéseire vonatkozóan, a lelkigondozott spirituális kérdéseinek, érintődéseinek észrevétele, támogatása, erősítése;
- a lelkigondozott erőforrásainak mozgósítási képessége;
- a beszélgetés lezajlása után a lelkigondozónak legyen elképzelése arról, hogy milyen érzések, gondolatok, kételyek és spirituális kérdések foglalkoztatták a lelkigondozottat a beszélgetés folyamán, melyek kapcsolódnak szorosabban a hithez, a transzcendenciához, a valláshoz;
- milyen saját interakciói voltak, és ezek hogyan befolyásolták a kapcsolatukat és a beszélgetést;
- annak megkülönböztetése, hogy mi vitte előre, és mi hátráltatta leginkább a lelkigondozottat;
- mindez hogyan hatott vissza a segítőre;
- milyen utat járt be a lelkigondozott, és hova ért el a segítő.

<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: két saját terepen készült lelkigondozói beszélgetés dokumentációja.</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: az aláírás a szemináriumokon való aktív részvétel, a jegy a lelkigondozói jegyzőkönyvek elkészítése alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemes Ödön: <i>A lelkigondozás spiritualitása</i>. In: Embertárs, 2004/4. • Ziemer, J.: <i>Világiasság és spiritualitás. Lelkigondozás szekuláris körülmények között</i>. In: Embertárs, 2004/4. 325-335. • Mucsi Zsófia: <i>A lelkész mint professzionális segítő. Speciális etikai kihívások</i>. In: Embertárs, 2011/1. 34-47. • Steck, W.: <i>A lelkigondozás a hétköznapi világból ered</i>. In: Embertárs, 2004/2. 106-110. • Németh D.: <i>A lelkigondozás feladatai a posztmodern korban</i>. In: Embertárs, 2004/2. 120-128. • Németh D.: <i>A lelkigondozás időszerű kérdései, kihívásai és kortárs törekvései</i>. In: Embertárs 2009/2. 103-110. • Hans van der Geest: <i>Négyszemközt</i>. SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004. 170-205.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Intenzív heti műhely I. Segítő kapcsolati módszerek és lelkigondozói kapcsolat Rövidített neve: Segítő kapcsolat műhely Angol neve: Theory and methodology of pastoral counseling - intensive group work I. Német neve: Theorie und Methodologie der Seelsorge - Workshop in der Intensivwoche I. Kódja: MIKVMHL057_1M					
Tantárgyfelelős: Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Calin Márta, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, református lelkész, óraadó oktató Mucsi Zsófia, lelkigondozó, pszichodráma vezető, óraadó oktató Szásziné Fehérvary Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Kővári Magdolna, pasztorális tanácsadó, óraadó oktató Johann Gyula, evangélikus lelkész és mentálhigiénés szakember, óraadó oktató					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 40 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat II. Tantárgy kódja: MIKOMHL053_2M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): Szak neve: EKK MHI Mentálhigiéné szakirányú továbbképzési szak Tantárgy neve: Segítő kapcsolat intenzív heti műhely Tantárgy rövidített neve: Intenzív hét Kódja: MIKVMHT029_1M Jelleg: kötelezően választható Tárgyfélév: 2. (tavaszi)					
Tantárgy célkitűzése: az évközben megismert és gyakorolt segítő kapcsolati módszerek alkalmazásának gyakorlása, az elsajátított ismeretek integrációja.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Segítő beszélgetés jegyzőkönyvek közös feldolgozásával mélyítik el a hallgatók ismereteiket a segítő kapcsolat területén, és foglalkoznak az "itt és most" csoporthelyzetben felmerülő kérdésekkel és problémákkal. A műhely célja: a hallgatók motivációs, tudás-, érdeklődési, ismeret-, készség- és tapasztalati szintjének, illetve a képzés témáinak, koncepciójának, módszereinek az átdolgozása. Az évfolyam kohéziójának növelése, a bizalmi szint emelése, a közös egyhetes élmény segítségével a személyes motiváltság növelése a munka elmélyítése érdekében. Több alkalomból álló segítő kapcsolattal és az ahhoz szorosan kapcsolódó kompetenciákkal és keretfeltételekkel való csoportos foglalkozás.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: egy saját terepen készült lelkigondozói beszélgetés dokumentációja.					
Jelenléti kötelezettség: Az intenzív hét csak egyben, egy folyamatban, és teljes időben való részvétellel teljesíthető.					

Félévvégi **alíírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:
a tömbösített szemináriumon való részvétel, valamint a saját terepen készült három alkalmas
lelkigondozói beszélgetés alapján.

Vizsgakövetelmények: -

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom: -

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
<p>Tárgy neve: Intenzív heti műhely I. A mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat gyakorlata Rövidített neve: Lelkigondozói kapcsolat műhely Angol neve: The practice of pastoral counseling - intensive group work I. Német neve: Die Praxis der Seelsorge - Workshop in der Intensivwoche I. Kódja: MIKVMHL058_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Calin Márta, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, református lelkész, óraadó oktató Mucsi Zsófia, lelkigondozó, pszichodráma vezető, óraadó oktató Szásziné Fehérváry Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Kővári Magdolna, pasztorális tanácsadó, óraadó oktató Johann Gyula, evangélikus lelkész és mentálhigiénés szakember, óraadó oktató</p>					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
2./tavaszi	kétévente	aláírás	40 gyakorlat	kötelezően választható	0
<p>Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat II. Tantárgy kódja: MIKOMHL053_2M</p>					
<p>További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -</p>					
<p>Tantárgy célkitűzése: a mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat módszereinek elsajátítása és integrálása.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Több találkozásból álló lelkigondozói kapcsolat jegyzőkönyvek feldolgozása csoportban, több szempontú megközelítésben a konkrét esetek kapcsán annak felismerése, hogy miben egyezik, és miben különbözik a lelkigondozói segítő kapcsolat gyakorlata más segítő kapcsolatok gyakorlataitól.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására, problémamegoldó készség fejlesztésére, mentálhigiénés konzultációra, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: egy saját terepen készült, három alkalmas lelkigondozói beszélgetés dokumentációja.</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: Az intenzív hét csak egyben, egy folyamatban, és teljes időben való részvétellel teljesíthető.</p>					
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: a tömbösített szemináriumon való részvétel, valamint a saját terepen készült három alkalmas lelkigondozói beszélgetés alapján.</p>					
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>					
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: -</p>					

Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Spiritualitás a lelkigondozásban I.

Rövidített neve: Spiritualitás I.

Angol neve: Spirituality in pastoral counseling I.

Német neve: Spiritualität in der Seelsorge I.

Kódja: MIKOMHL059_1M

Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Kővári Magdolna pasztorális tanácsadó, óraadó oktató

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 4 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 1
-------------------------------------	---	--	------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

Tantárgy **célkitűzése:** a hallgatók spirituális önismeretének elmélyítése.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Magának a lelkigondozónak is meg kell tennie azokat a lépéseket, amelyek egy egészséges és spirituális szempontból jól megalapozott életvitelhez segítik. A stúdium gyakorlati módszerekkel (kérdésekkel és feladatokkal), valamint kiscsoportos munkával segíti az elmélet átültetését a gyakorlatba.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: Imagyakorlat, naplővezetés, félév végén reflexiós dolgozat készítése.

Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév végi reflexiós dolgozat alapján

Vizsgakövetelmények: -

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Nemes Ö. – Kővári M.: Pasztorális segítő kapcsolat a gyakorlatban. In: Embertárs, 2006/1. 41-49.
- Horváth-Szabó Katalin – Harmatta János – Tomcsányi Teodóra: Teisztikus és humanisztikus spiritualitás, Pszichoterápia 18 (2009/3) 180–186.
- Wikström O. (2013) A kápráztató sötétség – szempontok a lelkivezetéshez. Luther kiadó, Budapest

Tárgy neve: Spiritualitás a lelkigondozásban II. Rövidített neve: Spiritualitás II. Angol neve: Spirituality in pastoral counseling II. Német neve: Spiritualität in der Seelsorge II. Kódja: MIKOMHL059_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Kővári Magdolna pasztorális tanácsadó, óraadó oktató					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 4 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Spiritualitás a lelkigondozásban I. Tantárgy kódja: MIKOMHL059_1M					
Tantárgy célkitűzése: a hallgatók spirituális önismeretének elmélyítése.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Magának a lelkigondozónak is meg kell tennie azokat a lépéseket, amelyek egy egészséges és spirituális szempontból jól megalapozott életvitelhez segítik. A stúdium gyakorlati módszerekkel (kérdésekkel és feladatokkal), valamint kiscsoportos munkával segíti az elmélet átültetését a gyakorlatba.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: A félév végén reflexiós dolgozat készítése.					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév végi reflexiós dolgozat alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> - <ul style="list-style-type: none"> • Nemes Ö. – Kővári M.: Pasztorális segítő kapcsolat a gyakorlatban. In: Embertárs, 2006/1. 41-49. • Horváth-Szabó Katalin – Harmatta János – Tomcsányi Teodóra: Teisztikus és humanisztikus spiritualitás, Pszichoterápia 18 (2009/3) 180–186. • Wikström O. (2013) A káprázttató sötétség – szempontok a lelkivezetéshez. Luther kiadó, Budapest 					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Egyéni lelkivezetés I.
Rövidített neve: Lelkivezetés I.
Angol neve: Individual spiritual guidance I.

Német neve: Individuelle spirituelle Betreuung I. Kódja: MIKOMHL055 1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: <i>Szabadon választott (óraadó) lelkivezetők</i>					
Tantárgyfélév: 1./ősz	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 5 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hitélettel és a lelkiséggel kapcsolatos tapasztalatok feltárása olyan aspektusból, amely egyéni megbeszélést és lelkivezetést igényel.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A lelkivezetővel való rendszeres találkozások alkalmával előtérben áll a vezetett istenkapcsolata, mindennapi vallásgyakorlata, a visszatekintés lelkiségének és hitéletének történetére, a lelkiségében szükséges fejlődés segítése konkrét feladatok ajánlásával, a lelki olvasmányok igénybevétele. Ezek szerves beépülése a vezetett személyiségébe, mindennapi életvitelébe és megnyilvánulásuk a szolgálatban. A lelkivezetés teológiai végzettségű, lelkivezetésre felkészült vezetővel történik (egyéni szervezésben).					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség. Mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: - - négy egyéni lelkivezetői találkozás a félév során					
Jelenléti kötelezettség: A hallgató saját ütemezésében teljesítheti, ezért az összes elvárt találkozás számát a hallgatónak teljesítenie kell.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: A leadott lelkivezetői igazolólap alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Ajánlott irodalom:</i> - • Barry, W., A.; Connolly, W., J. (2015) <i>A lelkivezetés gyakorlata. Jezsuita kiadó, Budapest</i>					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Egyéni lelkivezetés II. Rövidített neve: Lelkivezetés II. Angol neve: Individual spiritual guidance II. Német neve: Individuelle spirituelle Betreuung II. Kódja: MIKOMHL055 2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: <i>Szabadon választott (óraadó) lelkivezetők</i>					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 5 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 0

	kétévente				
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Egyéni lelkivezetés I. Tantárgy kódja: MIKOMHL055_1M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hitélettel és a lelkiséggel kapcsolatos tapasztalatok feltárása olyan aspektusból, amely egyéni megbeszélést és lelkivezetést igényel.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A lelkivezetővel való rendszeres találkozások alkalmával előtérben áll a vezetett istenkapcsolata, mindennapi vallásgyakorlata, a visszatekintés lelkiségének és hitéletének történetére, a lelkiségben szükséges fejlődés segítése konkrét feladatok ajánlásával, a lelki olvasmányok igénybevétele. Ezek szerves beépülése a vezetett személyiségébe, mindennapi életvitelébe és megnyilvánulásuk a szolgálatban. A lelkivezetés teológiai végzettségű, lelkivezetésre felkészült vezetővel történik (egyéni szervezésben).					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség. Mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: - öt egyéni lelkivezetői találkozás a félév során					
Jelenléti kötelezettség: A hallgató saját ütemezésében teljesítheti, ezért az összes elvárt találkozás számát a hallgatónak teljesítenie kell.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: A leadott lelkivezetői igazolólap alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Ajánlott irodalom:</i> - • Barry, W., A.; Connolly, W., J. (2015) A lelkivezetés gyakorlata. Jezsuita kiadó, Budapest					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Egyéni lelkivezetés III. Rövidített neve: Lelkivezetés III. Angol neve: Individual spiritual guidance III. Német neve: Individuelle spirituelle Betreuung III. Kódja: MIKOMHL055_3M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: <i>Szabadon választott</i> (óraadó) lelkivezetők					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 5 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Egyéni lelkivezetés II. Tantárgy kódja: MIKOMHL055_2M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					

<p>Tantárgy célkitűzése: A hitélettel és a lelkeséggel kapcsolatos tapasztalatok feltárása olyan aspektusból, amely egyéni megbeszélést és lelkivezetést igényel.</p>
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A lelkivezetővel való rendszeres találkozások alkalmával előtérben áll a vezetett istenkapcsolata, mindennapi vallásgyakorlata, a visszatekintés lelkeségének és hitéletének történetére, a lelkeségében szükséges fejlődés segítése konkrét feladatok ajánlásával, a lelki olvasmányok igénybevétele. Ezek szerves beépülése a vezetett személyiségébe, mindennapi életvitelébe és megnyilvánulásuk a szolgálatban. A lelkivezetés teológiai végzettségű, lelkivezetésre felkészült vezetővel történik (egyéni szervezésben).</p>
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség. Mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: - - öt egyéni lelkivezetői találkozás a félév során</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: A hallgató saját ütemezésében teljesítheti, ezért az összes elvárt találkozás számát a hallgatónak teljesítenie kell.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: A leadott lelkivezetői igazolólap alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Ajánlott irodalom:</i> -</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Barry, W., A.; Connolly, W., J. (2015) A lelkivezetés gyakorlata. Jezsuita kiadó, Budapest</i>

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Egyéni lelkivezetés IV.					
Rövidített neve: Lelkivezetés IV.					
Angol neve: Individual spiritual guidance IV.					
Német neve: Individuelle spirituelle Betreuung IV.					
Kódja: MIKOMHL055_4M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Oktatók neve, beosztása: <i>Szabadon választott (óraadó) lelkivezetők</i>					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 5 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye:					
Tantárgy neve: Egyéni lelkivezetés III.					
Tantárgy kódja: MIKOMHL055_3M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése:					
A hitélettel és a lelkiséggel kapcsolatos tapasztalatok feltárása olyan aspektusból, amely egyéni megbeszélést és lelkivezetést igényel.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:					
A lelkivezetővel való rendszeres találkozások alkalmával előtérben áll a vezetett istenkapcsolata, mindennapi vallásgyakorlata, a visszatekintés lelkiségének és hitéletének történetére, a lelkiségében szükséges fejlődés segítése konkrét feladatok ajánlásával, a lelki olvasmányok igénybevétele. Ezek szerves beépülése a vezetett személyiségébe, mindennapi életvitelébe és megnyilvánulásuk a szolgálatban. A lelkivezetés teológiai végzettségű, lelkivezetésre felkészült vezetővel történik (egyéni szervezésben).					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség. Mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:					
Megoldandó feladatok száma: - - öt egyéni lelkivezetői találkozás a félév során					
Jelenléti kötelezettség: A hallgató saját ütemezésében teljesítheti, ezért az összes elvárt találkozás számát a hallgatónak teljesítenie kell.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: A leadott lelkivezetői igazolólap alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:					
<i>Ajánlott irodalom: -</i>					
• <i>Barry, W., A.; Connolly, W., J. (2015) A lelkivezetés gyakorlata. Jezsuita kiadó, Budapest</i>					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Aktuális társadalmi jelenségek többszemponú megközelítése					
Rövidített neve: Aktuális társadalmi jelenségek					
Angol neve: Multiaspect approach to current phenomena in society					

Német neve: Aktuelle gesellschaftliche Phänomene in Multiaspekt-Ansatz Kódja: MIKOMHL063 1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Vecsei Miklós, szociális munkás, óraadó oktató Dr. Somosiné Tésenyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Szabó László, mentálhigiénés szakember, piarista szerzetes, óraadó oktató Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Tapolyai Emőke, klinikai és pasztorál pszichológus, szexuál-pszichológus					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A lelkipáncsók szempontról fontos társadalmi jelenségekhez, mint mélyszegénység, kisebbségi lét, szociális izoláció, erőszak a családban, több diszciplína (a szociológia, a pszichológia, a szociálpolitika, a történettudomány) és kutatási eredmények látószögéből közelíteni.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <i>A stúdió tartalma:</i> társadalmi csoportok és közösségek lelki egészségének védelme (mentálhigiéné), értékek, az értékátadás nyugat-európai trendjei, szociológiai mutatók a rendszerváltás előtt és után, előítélet, konformitás, ideológiák, radikalizmus, függőségek és devianciák, autoritás, hatalom, erőszak; csoportok, közösségek létrehozása és működésük törvényszerűségei. Az egyházak helye a társadalomban. A diakónia, karitás és szociális munka legfontosabb modelljei. A társadalomtudományi kutatás alapjai.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, interdiszciplináris együttműködés, érték és kultúra, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató ismeri a magyar társadalom alapvető jellegzetességeit és a legalapvetőbb társadalomtudományi kutatási módszereket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Reflexiók dolgozat.					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órákon való részvétel alapján. Osztályzat a házi-dolgozat értékelése alapján, a tantárgy egyik témakörének kifejtése írásbeli tanulmány keretében.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:					

Témakörök és ajánlott irodalom:

Liturgia és lelkigondozás:

- Hézszer Gábor: *Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez. Elméletek és gyakorlati lehetőségek.* Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.; elsősorban az 1. és 2. fejezet (15-97. old.), de a további fejezetek is.
- Baumgartner, Isidor: *Pasztorálpszichológia. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003. VI. rész: „Feltárni az írások értelmét...” – Isten gyógyító szava; VII. rész: „Megtörni a kenyeret...” – A hit szimbólumainak gyógyító ereje (535-639. old.)*
- Káposztássy B. (2004) *A liturgia teremtményi dimenziói és a lélek egészsége, Embertárs II. évfolyam I. szám 2004. március.*

Együttműködések és a szupervízió lehetősége a lelkigondozásban:

- Tésenyi, T.; Lukács, Á.; Járay M.; Lukács G. (2017) *Kapcsolathálózati kutatás magyarországi kórházi lelkigondozók körében, EMBERTÁRS, 1 pp. 5-22. 18 p.*
- Török G.; Marlok Zs. (2013) *Segítség segítőknek - Az önszupervízió lehetősége Embertárs 2013/4. 332-337*
- Joób M., Siba B. (2015) *Mitől pasztorális a szupervízió? Az egyházi kontextusban végzett szupervíziós munka specifikusságának kérdései. Embertárs XIII/2. 168-176.*
- Albert Fruzsina, Dávid Beáta: *A magyarországi kapcsolathálózati struktúrák jellemzői 2015-ben. TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZEMLE (3) pp. 22-47.(2016) SOCIO.HU*

Szexuális identitás kérdései a lelkigondozásban:

- Nicolosi J.J. (2013) *Szégyen és kötődésvesztés – A helyreállító terápia gyakorlata Harmat, Budapest, 29-93; 283-299.*
- Oscar Alzamora Revoredo: *A genderideológia: veszélyek és lehetőségek. In: Embertárs, 2008/1. 11-23.*
- Christl Ruth Vonholdt: *A homoszexualitás megértése. In: Embertárs 2006/4. 353-364.*
- Christl Ruth Vonholdt: *A női homoszexualitás megértése – Mélylélektani megközelítés. In: Embertárs 2011/1. 21-34.*
- Szilvay Gergely: *A melegházasságról, Századvég Kiadó 2016*

Internet és függőség kérdései a lelkigondozásban:

- Tapolyai E. (2017) *Harmóniában múltunkkal, jelenünkkel, jövőnkkel, Harmat, Budapest.*
- Bartók T. (2016) *A világháló kihívásai és a válaszkeresés lehetőségei, Embertárs 2016/1.*
- Cucci G. (2016) *Virtuális paradicsom vagy pokol.com?- A digitális forradalom veszélyei és esélyei, Jezsuita Füzetek, Jezsuita kiadó, Budapest.*
- Wilson G. (2016) *Pornóra kattánva - Az internetpornó és a függőségkutatás új tudománya, Kiskapu kiadó, Budapest*

Cigányok között végzett lelkigondozói munka

- Hofher József: *Cigánypasztorációs kompendium. In Embertárs 2013/2. 149-155.*
- Szabóné Kármán Judit: *Őszintén a „cigánykérdésről”. In: Embertárs 2010/2. 179-189.*
- Péceli Melinda – Lukács Ágnes: *A vallás szerepe a cigánység integrációjában. In: Embertárs 2009/3. 262-284.*
- Dúl Géza: *A cigánypasztoráció kérdéseiről. In: Embertárs 2009/3. 285-291.*

Abortuszban érintettek lelkigondozása:

- Palojtay M. (2016) *Az istenkép alakulása, mint a gyógyulás útja – Abortuszban érintett nők lelkigondozása. In: Embertárs 2016/4. 297-316.*
- Rotter H. (2006) *Hit és gyógyulás. In: Embertárs 2006/1. 67-82.*

Hajléktalanok, mélyszegénységben élők segítségének mentálhigiénés szempontjai:

- Albert F. – Dávid B. (1998) *A hajléktalanság az emberi kapcsolatok szemszögéből. Szakirodalmi áttekintés. Szociológiai Szemle 4. 120-138.*
<http://www.szociologia.hu/dynamic/9804albert.htm>
- BÜKI P. – KOHÁNYI M. – VECSEI M. (2005) *Befogadó Falu Program. Embertárs 4. 365-372.*

- • Szoboszlai K. (2010) *Hajléktalanság kialakulása az életútban Acta medicae et Sociologica. 1. 71-95.*
http://epa.oszk.hu/02500/02535/00001/pdf/EPA02535_acta_medicae_2010_01_071-095.pdf

Mentálhigiéné szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Családsegítő elmélet, szexualitás

Rövidített neve: Család

Angol neve: Theory of supporting families, concepts of sexuality

Német neve: Theorie der Familienberatung, Konzepte der Sexualität

Kódja: MIKOMHL064_1M

Tantárgyfelelős: Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Török Szabolcs János, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Pál Ferenc, mentálhigiéné szakember, óraadó oktató

Komlói Piroska, pszichológus, óraadó oktató

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Barát Katalin, pszichiáter, pszichoterapeuta, kiképző családterapeuta, óraadó oktató

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Tantárgyfélév 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Oraszám: 26 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 8
------------------------------------	---	-----------------------------------	-------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I-II.

Tantárgy kódja: MIKOMHL056 1M és MIKOMHL056 2M

További képzések, amelyekben a tárgy **kötelező** vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** képet adni a családok helyzetéről, a házasság és a család működését és dinamikáját meghatározó egyéni, kapcsolati és környezeti tényezőkről.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A házasság és a család pszichológiai alapjai, stabilitásának meghatározói, működése, feladatai és fejlődése. Az érett párválasztás motívumai, a házasságot stabilizáló tényezők, a családi életciklusok, kapcsolati fejlődés és működészavarok, alkalmazkodás és kommunikáció a családban, a családtagok egyéni jellemzői, a vallásosság hatása a házasságra, speciális szükségletű családok (egyszülős család, újrահázasodott szülő, nevelőszülőség, örökbefogadás). Erőszak a családban. Szexualitás. Családi problémák megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségei. Családok, párok lelkigondozásának speciális kérdései.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók képesek mentálhigiéné szemléletben végezni lelkigondozói feladataikat az alaphivatásuknak megfelelő területen és eszköztárral.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése

Vizgákövetelmények:

kollokvium – szóbeli vizsga

Tételsor:

1. tétel: A társkapcsolat és a család mint rendszer. A család legfontosabb támogató funkciói Caplan alapján.
2. tétel: Egyedi jellemzők szerepe a házasság és a család működésében. Differenciáltság, felnőtt kötődési stílusok.

3. tétel: A származási család szerepe a társkapcsolatra nézve.
4. tétel: Konfliktus és konfliktusmegoldás, konstruktív és destruktív kommunikáció.
5. tétel: Családi életciklusok.
6. tétel: Olson modellje, a kohézió és az alkalmazkodás dimenziója. Cselekvési lehetőségek az elégedett és tartós társkapcsolatért.
7. tétel: A házasság pszichológiai alapjai: szerelem, elköteleződés. Elköteleződés, szexualitás és papi pályaválasztás.
8. tétel: A válás és következményei.
9. tétel: Pasztorálpszichológiai szempontok a családok lelkipozíciójában. Szempontok a házasságkötést előkészítő beszélgetésekhez.
10. tétel: Párok, házaspárok, családok lelkipozíciójának gyakorlati szempontjai és eszközei.
11. tétel: Az identitás és a szexualitás összefüggései. A gender fogalma. Nevelésre-oktatásra vonatkozó implikációi. A családra vonatkozó lehetséges társadalmi következményei.
12. tétel: A női és férfi homoszexualitással kapcsolatos tudományos megközelítések. A mélylélektani modell, és a lelkipozíciós szempontok.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Pál Ferenc: *A magánytól az összetartozásig*. Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2014.
- Komlósi Pirooska Dr.: *A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére. A család helyzete a társadalomban*. In: Közösségi mentálhigiéné (szerk.: Gerevich József). Animula, Budapest, 1997. 13-34.
- Horváth-Szabó K.: *A házasság és a család belső világa*. SE Mentálhigiéné Intézet, 2007. (a pontos oldalszámokat ld. az egyes tételeknél)
- Goldenberg, H., I.: *Áttekintés a családról*. 1. kötet. Családterápiás olvasókönyv sorozat 19., Bp. Animula, 2008. 1.,2. és 4. fejezet: 1-33.o. 34-70.o.; 102-132.o.
- Christl Ruth Vonholdt: *A női homoszexualitás megértése – Mélylélektani megközelítés*. In: Embertárs 2011/1. 21 - 34.
- Christl Ruth Vonholdt: *A homoszexualitás megértése*. In: Embertárs 2006/4. 353-364.
- Hermann Stenger: *Szexualitás és papi pályaválasztás*. In: Embertárs 2006/4. 325-334.
- Oscar Alzamora Revoredo: *A genderideológia: veszélyek és lehetőségek*. In: Embertárs, 2008/1. 11-23.
- Ronald Rolheiser: *A szexualitás spiritualitása*. In: Embertárs, 2008/1. 65-76.
- Hézsér Gábor: *Gondolatok a családok lelkipozíciójáról – Pasztorálpszichológiai szempontok*. In: Embertárs 2003/4. 6-30.

Ajánlott irodalom:

- Horváth-Szabó K. (2003): *Korunk dilemmája: szerződésre vagy szövetségre épülő házasság*. In: Embertárs, 2003/4. 39-46.
- Tésenyi Timea: *Összehangoló – Felfedezőút együtt járó pároknak*. In: Embertárs 2003/2. 13-18.
- Buda Béla: *„Szabálytalan” családformációk és pszichoszociális segítségük*. In: Embertárs 2003/4. 47-59.
- Székely Iлона: *Házasságterápia keresztényeknek*. In: Embertárs 2004/1. 66-72.
- Hubainé Muzsnai Márta: *Erőszak és segítség – Lelekipozíció válási krízisben*. In: Embertárs, 2005/2. 143-148.
- Paul R. Gibling: *A házasság konfliktusai és spirituális dimenziója*. In: Embertárs, 2008/4. 374-383.
- Ronald Rolheiser: *A szexualitás spiritualitása*. In: Embertárs 2008/1. 65-76.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Mentálhigiénés lelkipozíciós szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Mentálhigiénés lelkipozíció csoportban, közösségben

Rövidített neve: Lelekipozíció csoportban

Angol neve: Mental health oriented pastoral counseling in groups and communities Német neve: Mentalhygienisch orientierte Seelsorge in Gruppen und Gemeinschaften Kódja: MIKOMHL061_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Tantárgyfélév 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: aláírás	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Tevékenységkísérés I., II. Tantárgy kódja: MIKOMHL037_1M és MIKOMHL037_2M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Bevezetni a hallgatókat a csoport, a közösség, valamint a gyülekezet működésére vonatkozó alapismeretekbe. A lelkipozítói célcsoportok jobb kommunikatív elérése: liturgiában, nagyobb csoportban, gyülekezetben, szakmai team-munkában					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A csoportlélektan elméleti alapjai; csoportdinamikai történések. A csoportvezetés stratégiái. A liturgikus keretek között folyó lelkipozítás elméleti kérdései. Közösségi modellek. Az egyház és a közösség, mint a személyiség kibontakozásának a helye és mint támogató rendszer.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók képesek közösségek létrehozására és működésüknek a lelki egészség irányában történő fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Az előadásokon való részvétel és az aláírás megszerzése.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Tóth Balázs: <i>Ugye lángol majd a szívünk? Gondolatok egy katolikus plébánia közösségfejlesztési projektje nyomán.</i> In: Embertárs 2013/4. 338-351. • Tóth Tamás: <i>Valami elkezdődött. Közösségépítés és mentálhigiéné.</i> In: Embertárs 2013/4. 352-368. • Joób Máté: <i>Lelkipozítás az evangélikus egyházban.</i> In: A keresztény segítségnyújtás formái. Vigilia Kiadó, Budapest, 2012. 128-145. 					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
<p>Tárgy neve: A lelkigondozás szinterei Rövidített neve: Szinterek Angol neve: Fields of pastoral care Német neve: Felder der Seelsorge Kódja: MIKOMHL060_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Jáci Zsuzsanna egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész és lelkigondozó, óraadó oktató Erdős Eszter, lelkipásztor, óraadó oktató Szabóné Dr. László Lilla, adjunktus, óraadó oktató</p>					
Tantárgyfélév 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 6
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A lelkigondozás sajátos szintereinek és az ott végzett munka sajátosságainak megismerése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Kórházi lelkigondozás; teammunka az egészségügyben. Ifjúsági lelkigondozás. Lelkigondozás börtönben; lelkigondozás hajléktalanokkal; lelkigondozás speciális élethelyzetekben. A sportolók lelkigondozásának lehetőségei.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók képesek közösségek létrehozására és működésüknek a lelki egészség irányában történő fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Írásbeli kollokvium értékelése.					
Vizsgakövetelmények: kollokvium – írásbeli kollokvium Témakörök: - Kórházi lelkigondozás; teammunka az egészségügyben. - Ifjúsági lelkigondozás. - Lelkigondozás börtönben; lelkigondozás hajléktalanokkal; lelkigondozás speciális élethelyzetekben. - A sportolók lelkigondozásának lehetőségei.					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: <ul style="list-style-type: none"> • Margaret Ferris, CSJ: <i>Együttérzés, lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára</i>. SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Bp., 2004. 31-70. • Hans van der Geest: <i>Négyszemközt</i>. SE Mentálhigiéné Tanszék – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Bp., 2004. Az alábbi fejezetek: Egy öngyilkossági kísérlet – a lelkigondozó mint a remény szószólója (40-50. oldal) Bűn – A megbocsátás hirdetése (108-114. oldal)					

Depresszió (116-125. oldal)

Ambivalencia (125-134. oldal)

A meg nem osztott szenvedés (140-144. oldal)

A miértet firtató kérdés (149-156. oldal)

Egy legyengült asszony – A hallgatás ereje (162-164. oldal)

Mi a lelkipozítás? (206-223. oldal)

- Michael Klessmann: *Lelkipozítás betegségben*. In: Embertárs 2009/1. 4-16.
- Vári Krisztina: *Lelkipozítás a börtönben*. In: Embertárs 2008/3. 246-256.
- Csáky-Pallavicini Zsófia: *A gyermek fejlődése – a lelkipozítás szempontjából*. In: Embertárs 2012/1. 9-18. (Az egész szám nagyon ajánlott ebben a témakörben!)
- Szásziné Fehérvári Anikó: *A párbeszéd kalandja – Mentálhigiéné a szegedi piarista gimnáziumban*. Embertárs 2007/2. 136-141. old.
- Simon Attila: *Az atyák bűnét a fiakon... - Elvált szülők pubertású gyermekeinek lelkipozítása keresztény iskolában*. In: Embertárs 2011/4. 291-302.
- Dominiák Zsolt: „Egymás terhet hordozzátok” – *A gyülekezet, mint lelkipozítói közösség*. In: Embertárs 2017/4. 315-323
- Palojtay Márta: *Az istenkép alakulása, mint a gyógyulás útja – Abortuszban érintett nők lelkipozítása*. In: Embertárs 2016/4. 297-316.

Ajánlott irodalom:

- Peter Bukowski: *Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe?* Kálvin Kiadó, Bp. 1999. 44-91. és 116-126. (a könyv intézetünkben nem kapható)
- R. Callahan – R. McDonnell: *Alkoholbeteg felnőtt gyerekei*. In: Embertárs 2008/3. 196-206.
- Kosztolányi Anikó Éva: *Egy gyenge kis madárka hozzám kezd járni – Veszteség feldolgozása szülők válása kapcsán*. In: Embertárs 2007/2. 122-135.
- Pálfai Zoltán: *Egyetemi lelkesedés a lelkipozításért – Tapasztalatok és útkeresés*. In: Embertárs 2007/2.
- Hans Rotter SJ: *Hit és gyógyulás*. In: Embertárs 2006/1. 67-82.
- Mozaik I. Válogatott tanulmányok a szociális és családsegítő tevékenység köréből. SE Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Bp. 2004.
- Helmuth Figdor: *A gyermeki válásélmény pszichodinamikája* (22-64. oldal)
- Kelemen Gábor: *A kódependenciáról* (441-460. oldal)

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Mentálhigiéné szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Tevékenységkísérés I.

Rövidített neve:

Angol neve: Reflections on practice seminar I.

Német neve: Praxisbetreuung I.

Kódja: MIKOMHL037_1M

Tantárgyfelelős: Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiéné szakember, lelkipozító, óraadó oktató

Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkész, lelkipozító óraadó oktató

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Nyáry Péter, mentálhigiénés szakember, óraadó oktató Járay Márton egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 15 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése : elemezve a hallgatók alaphivatásának munkahelyi szerepeit, a stúdium segíteni kívánja a szakmai önismeret, a hivatás-személyiség fejlődését, valamint a hallgatók napi munkatevékenységét.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A segítő hivatás napi gyakorlatának folyamatos, sokszempontú konzultálása, csoportszintű elemzése, különös tekintettel a szakterületen végzett munkára, valamint a foglalkozás a hivatás gyakorlásával kapcsolatos nehézségekre ("vakfoltokra") és sikerekre. A fölmerült problémák további feldolgozása a pszichodráma csoportokban is folytatódhat. A stúdium lehetőséget ad a tanult ismereteknek a mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák : Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, vezetői és szervezeti folyamat-fejlesztői kompetencia, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató képes a problémamegoldó készség fejlesztésére egyénileg és csoportban, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban, konfliktuskezelésre egyénileg és csoportban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom</i> : -					

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak	
Tárgy neve : Tevékenységkísérés II. Rövidített neve : Angol neve: Reflections on practice seminar II. Német neve: Praxisbetreuung II. Kódja : MIKOMHL037_2M	
Tantárgyfelelős : Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása : Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, óraadó oktató Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkész, lelkigondozó óraadó oktató Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Nyáry Péter, mentálhigiénés szakember, óraadó oktató Járay Márton egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)	

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 12 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Tevékenységkísérés I. Tantárgy kódja: MIKOMHL037 1M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: elemezve a hallgatók alaphivatásának munkahelyi szerepeit, a stúdium segíteni kívánja a szakmai önismeret, a hivatás-személyiség fejlődését, valamint a hallgatók napi munkatevékenységét.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A segítő hivatás napi gyakorlatának folyamatos, sokszempontú konzultálása, csoportszintű elemzése, különös tekintettel a szakterületen végzett munkára, valamint a foglalkozás a hivatás gyakorlásával kapcsolatos nehézségekre ("vakfoltokra") és sikerekre. A fölmerült problémák további feldolgozása a pszichodráma csoportokban is folytatódhat. A stúdium lehetőséget ad a tanult ismereteknek a mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, vezetői és szervezeti folyamat-fejlesztői kompetencia, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató képes a problémamegoldó készség fejlesztésére egyénileg és csoportban, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban, konfliktuskezelésre egyénileg és csoportban.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -					

--

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkipozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Tevékenységkísérés III. – lelkipozói csoport tervezés és indítás Rövidített neve: Angol neve: Reflections on practice seminar III. - Management of mental health oriented projects Német neve: Praxisbetreuung III. - Mentalhygienisch orientierte Projektarbeit Kódja: MIKOMHL062_3M					
Tantárgyfelelős: Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiénés szakember, lelkipozó, óraadó oktató Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkész, lelkipozó óraadó oktató Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Nyáry Péter, mentálhigiénés szakember, óraadó oktató Járay Márton egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 15 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 5
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Tevékenységkísérés I-II. Tantárgy kódja: MIKOMHL037_1M és MIKOMHL037_2M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Megismertetni a hallgatókat a közösségi alapú megelőző programok tervezésének és kivitelezésének egyik legfontosabb módszerével, a "projektépítéssel".					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Egy lelkipozói csoport megtervezésének és kivitelezésének főbb elemei: problémák definiálása, a várható akadályok beépítése a cselekvési alternatívába, a szolgáltatás konkrét társadalmi terepen történő működtetése, összehangolt teammunka a kezdetektől a befejezésig, továbbá a munka hatékonyságának értékelése. A projektszemlélet és a lelkipozói szempontok együttes használata a csoportfolyamat tervezésében és lebonyolításában.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes a problémamegoldó készség fejlesztésére egyénileg és csoportban, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban, konfliktuskezelésre egyénileg és csoportban. Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, vezetői és szervezeti folyamat-fejlesztői kompetencia, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> Tóth Balázs: <i>Ugye lángol majd a szívünk? Gondolatok egy katolikus plébánia közösségfejlesztési</i> 					

projektje nyomán. In: Embertárs 2013/4. 338-351.

- Tóth Tamás: *Valami elkezdődött. Közösségépítés és mentálhigiéné.* In: Embertárs 2013/4. 352-368.
- Illés Dávid: *Mentálhigiéné szemléletű jegyesoktatás – A Házaskurzus-tanfolyam anyagának alkalmazása a jegyesoktatásban református egyházi környezetben.* In: Embertárs 2015/3. 223-236.
- Agárdiné Kálnási Éva: *Szakíts, ha mersz, a hétköznapokkal! – Házaspárok kapcsolaterősítő programja.* In: Embertárs 2015/3. 237-248.
- Bíró Szilveszter cikke az Embertárs 2016/2. számában
- Johann Gyula: *LMK-lelkigyakorlat. Egy közös úton próbálkozó lelkészi közösségről.* In: Lelkipásztor 2012/11. 408-411. (a honlapunkon az előadásokhoz kapcsolódóan megtaláljátok)
- Szentjóni Ottó: *Közösségi mentálhigiéné projektek tervezése.* Kézirat (oktatási segédanyag), 2015. (a honlapunkon az előadásokhoz kapcsolódóan megtalálható)

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Mentálhigiéné lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

Tárgy neve: Tevékenységkísérés IV. – *lelkigondozói szempontok a liturgiában*

Rövidített neve:

Angol neve: Reflections on practice seminar IV. - Pastoral care aspects in liturgy

Német neve: Praxisbetreuung - Seelsorgerliche Aspekte in der Liturgie

Kódja: MIKOMHL066_4M

Tantárgyfelelős: Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Oktatók neve, beosztása:

Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Pásztor Antal, református lelkész, mentálhigiéné szakember, lelkigondozó, óraadó oktató

Némethné Tóth Szilvia evangélikus lelkész, lelkigondozó óraadó oktató

Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Dr. Jáki Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Nyáry Péter, mentálhigiéné szakember, óraadó oktató

Járay Márton egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 15 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
-------------------------------------	---	--	-------------------------------------	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

Tantárgy neve: Tevékenységkísérés III. - mentálhigiéné projektépítés

Tantárgy kódja: MIKOMHL062 3M

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** Felkészíteni a liturgikus alkalmak lelkigondozói szempontjainak átgondolására és gyakorlására. A liturgikus alkalmakban megtalálni az egyensúlyt az egyén szükségleteire való érzékeny odafigyelés és a gyülekezet integritásának biztosítása között.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Konkrét események feldolgozása abból a szempontból, hogyan lehet lelkigondozói érzékenységgel átgondolni, alakítani és végezni a liturgikus alkalmakat, ahol erre lehetőség és szükség kínálkozik. Továbbá hogyan lehet lelkigondozói megfontolásokat, meglátásokat megfelelő módon beépíteni a lelkészi/liturgikus tevékenységbe. A cél nem a liturgikus keretek feszegetése, vagy az azokból való kilépés, hanem az, hogy megmaradva a saját kereteken belül a hallgató élni tudjon azokkal a lehetőségekkel, meglátásokkal, amelyek lelkigondozói attitűdjéből származnak.

<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes a problémamegoldó készség fejlesztésére egyénileg és csoportban, peremhelyzetbe került egyének észlelésére és támogatására egyénileg és csoportban, konfliktuskezelésre egyénileg és csoportban.</p> <p>Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, vezetői és szervezeti folyamat-fejlesztői kompetencia, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. A gyakorlati jegy a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények:</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hézszer Gábor: <i>Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez. Elméletek és gyakorlati lehetőségek.</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.; elsősorban az 1. és 2. fejezet (15-97. old.), de a további fejezetek is. • Baumgartner, Isidor: <i>Pasztorálpszichológia. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2003.</i> VI rész: „Feltárni az írások értelmét...” – Isten gyógyító szava; VII. rész: „Megtörni a kenyeret...” – A hit szimbólumainak gyógyító ereje (535-639. old.) • Zsóri-Ments Orsolya: <i>Serdülők istentisztelete – Lelkigondozói szempontok a gyakorlatban.</i> In: Embertárs 2011/4. 346-358.

<p>Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak</p>					
<p>Tárgy neve: Pszichodráma I. Rövidített neve: Angol neve: Psychodrama I. Német neve: Psychodrama I. Kódja: MIKOMHL054_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Mucsi Zsófia, lelkész, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, pszichodráma-vezető óraadó oktató Szásziné Fehérváry Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Mékli Attila, katolikus pap, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Calin Márta, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Károlyi Lilla pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodráma-vezető, óraadó oktató</p>					
<p>Tantárgyfélév: 1./őszi</p>	<p>Meghirdetés gyakorisága: kétévente</p>	<p>Számonkérés: gyakorlati jegy</p>	<p>Óraszám: 30 gyakorlat</p>	<p>Jelleg: kötelező</p>	<p>Kredit: 3</p>
<p>Tantárgy felvételének előkövetelménye: -</p>					
<p>További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -</p>					
<p>Tantárgy célkitűzése: Hivatásszerep-személyiség fejlesztése. A hivatás gyakorlásához kapcsolódó feldolgozatlan élmények megjelenítése, pszichodramatikus módszerekkel, a csoport interaktív, támogató közreműködésével.</p>					

<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az aktuális, csoportba behozott problémák, kérdések határozzák meg az adott témakört. Az érintett területek elsősorban a munka, a hivatás, továbbá a család, valamint a képzés itt és most helyzeteiből származnak segítve a csoportfolyamatokra való rálátást is. A pszichodráma olyan keretet kínál a hallgatónak, melyben már megtörtént illetve folyamatban levő, elsősorban hivatásbeli, családi, valamint az aktuális csoporthelyzetből adódó, jórészt feldolgozatlan élmények megjelenítése és újra-átélése történik meg a csoport közreműködésével. A bibliadráma eszközével a személyessé tett bibliai üzenet nyújt lehetőséget a fejlődésre és a továbblépésre.</p>
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató csoportlélektani alapismeretek birtokában van, képes krízishelyzetek, gyász és stresszhelyzetek egyéni és csoportos menedzselésére, csoportépítésre.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Reflexiók dolgozat.</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: a 4 félév alatt legfeljebb 12 órát lehet hiányozni. A 10%-ot meghaladó hiányzás pótlása nem lehetséges, ebben az esetben újra fel szükséges venni a hallgatónak a tantárgy mind a 4 tárgyfélévét az új évfolyammal.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. Gyakorlati jegy az órai részvétel és beadott reflexió alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -</p>

<p>Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak</p>					
<p>Tárgy neve: Pszichodráma II. Rövidített neve: Angol neve: Psychodrama II. Német neve: Psychodrama II. Kódja: MIKOMHL054_2M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Téseyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Mucsi Zsófia, lelkész, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, pszichodráma-vezető óraadó oktató Szásziné Fehérvári Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Mékli Attila, katolikus pap, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Calin Márta mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Károlyi Lilla pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodráma-vezető, óraadó oktató</p>					
<p>Tantárgyfélév: 2./tavaszi</p>	<p>Meghirdetés gyakorlása: kétévente</p>	<p>Számonkérés: gyakorlati jegy</p>	<p>Óraszám: 30 gyakorlat</p>	<p>Jelleg: kötelező</p>	<p>Kredit: 5</p>

<p>Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Pszichodráma I. Tantárgy kódja: MIKOMHL054_1M</p>
<p>További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -</p>
<p>Tantárgy célkitűzése: Hivatásszerep-személyiség fejlesztése. A hivatás gyakorlásához kapcsolódó feldolgozatlan élmények megjelenítése, pszichodramatikus módszerekkel, a csoport interaktív, támogató közreműködésével.</p>
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az aktuális, csoportba behozott problémák, kérdések határozzák meg az adott témakört. Az érintett területek elsősorban a munka, a hivatás, továbbá a család, valamint a képzés itt és most helyzeteiből származnak segítve a csoportfolyamatokra való rálátást is. A pszichodráma olyan keretet kínál a hallgatóknak, melyben már megtörtént illetve folyamatban levő, elsősorban hivatásbeli, családi, valamint az aktuális csoporthelyzetből adódó, jórészt feldolgozatlan élmények megjelenítése és újra-átélése történik meg a csoport közreműködésével. A bibliodráma eszközével a személyessé tett bibliai üzenet nyújt lehetőséget a fejlődésre és a továbblépésre.</p>
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató csoportlélektani alapismeretek birtokában van, képes krízishelyzetek, gyász és stresszhelyzetek egyéni és csoportos menedzselésére, csoportépítésre.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Reflexiók dolgozat.</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: a 4 félév alatt legfeljebb 12 órát lehet hiányozni. A 10%-ot meghaladó hiányzás pótlása nem lehetséges, ebben az esetben újra fel szükséges venni a hallgatónak a tantárgy mind a 4 tárgyfélévét az új évfolyammal.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. Gyakorlati jegy az órai részvétel és beadott reflexió alapján.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -</p>

<p>Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak</p>
<p>Tárgy neve: Pszichodráma III. Rövidített neve: Angol neve: Psychodrama III. Német neve: Psychodrama III. Kódja: MIKOMHL054_3M</p>
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Mucsi Zsófia, lelkész, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, pszichodráma-vezető óraadó oktató</p>

Szásziné Fehérváry Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Mékli Attila, katolikus pap, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Calin Márta mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Károlyi Lilla pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 30 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Pszichodráma II. Tantárgy kódja: MIKOMHL054_2M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Hivatásszerep-személyiség fejlesztése. A hivatás gyakorlásához kapcsolódó feldolgozatlan élmények megjelenítése, pszichodramatikus módszerekkel, a csoport interaktív, támogató közreműködésével.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az aktuális, csoportba behozott problémák, kérdések határozzák meg az adott témakört. Az érintett területek elsősorban a munka, a hivatás, továbbá a család, valamint a képzés itt és most helyzeteiből származnak segítve a csoportfolyamatokra való rálátást is. A pszichodráma olyan keretet kínál a hallgatóknak, melyben már megtörtént illetve folyamatban levő, elsősorban hivatásbeli, családi, valamint az aktuális csoporthelyzetből adódó, jórészt feldolgozatlan élmények megjelenítése és újra-átélése történik meg a csoport közreműködésével. A bibliadráma eszközével a személyessé tett bibliai üzenet nyújt lehetőséget a fejlődésre és a továbblépésre.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, hivatás- és hivatáshelyzet-fejlesztés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató csoportlélektani alapismeretek birtokában van, képes krízishelyzetek, gyász és stresszhelyzetek egyéni és csoportos menedzselésére, csoportépítésre.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Reflexiók dolgozat.					
Jelenléti kötelezettség: a 4 félév alatt legfeljebb 12 órát lehet hiányozni. A 10%-ot meghaladó hiányzás pótlása nem lehetséges, ebben az esetben újra fel szükséges venni a hallgatónak a tantárgy mind a 4 tárgyfélévét az új évfolyammal.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. Gyakorlati jegy az órai részvétel és beadott reflexió alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -					

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Mentálhigiénés lelkipozó szakirányú továbbképzési szak
Tárgy neve: Pszichodráma IV. Rövidített neve: Angol neve: Psychodrama IV. Német neve: Psychodrama IV. Kódja: MIKOMHL054_4M

Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Oktatók neve, beosztása: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Somosiné Tésenyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Mucsi Zsófia, lelkész, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkiigazgató, pszichodráma-vezető óraadó oktató Szásziné Fehérvári Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató Mékli Attila, katolikus pap, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Calin Márta mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató Károlyi Lilla pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 30 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tantárgy neve: Pszichodráma III. Tantárgy kódja: MIKOMHL054_3M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Hivatásszerep-személyiség fejlesztése. A hivatás gyakorlásához kapcsolódó feldolgozatlan élmények megjelenítése, pszichodramatikus módszerekkel, a csoport interaktív, támogató közreműködésével.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az aktuális, csoportba behozott problémák, kérdések határozzák meg az adott témakört. Az érintett területek elsősorban a munka, a hivatás, továbbá a család, valamint a képzés itt és most helyzeteiből származnak segítve a csoportfolyamatokra való rálátást is. A pszichodráma olyan keretet kínál a hallgatóknak, melyben már megtörtént illetve folyamatban levő, elsősorban hivatásbeli, családi, valamint az aktuális csoporthelyzetből adódó, jórészt feldolgozatlan élmények megjelenítése és újra-átélése történik meg a csoport közreműködésével. A bibliodráma eszközével a személyessé tett bibliai üzenet nyújt lehetőséget a fejlődésre és a továbblépésre.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, hivatás- és hivatáshelyzet-fejlesztés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató csoportlélektani alapismeretek birtokában van, képes krízishelyzetek, gyász és stresszhelyzetek egyéni és csoportos menedzselésére, csoportépítésre.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Reflexiók dolgozat.					
Jelenléti kötelezettség: a 4 félév alatt legfeljebb 12 órát lehet hiányozni. A 10%-ot meghaladó hiányzás pótlása nem lehetséges, ebben az esetben újra fel szükséges venni a hallgatónak a tantárgy mind a 4 tárgyfélévét az új évfolyammal.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás az órán való aktív részvétel alapján. Gyakorlati jegy az órai részvétel és beadott reflexió alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -					

Mentálhigiéné Intézet					
Mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak					
<p>Tárgy neve: Intenzív heti műhely II. Lelkigondozói kapcsolat és spirituális önismeret Rövidített neve: Spirituális intenzív hét Angol neve: Spiritual self-knowledge and pastoral counseling - intensive group work II. Német neve: Seelsorge und spirituelle Selbsterfahrung - Workshop in der Intensivwoche II. Kódja: MIKOMHL016_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Oktatók neve, beosztása: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Kövári Magdolna, pasztorális tanácsadó, óraadó oktató Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, óraadó oktató Johann Gyula, evangélikus lelkész és mentálhigiénés szakember, óraadó oktató Musicz Erika, pszichodráma és bibliodráma asszisztens Járay Márton, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.) Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)</p>					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
3./őszi	kétévente	aláírás	40 gyakorlat	kötelező	0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A saját spirituális önismeret fejlesztése, valamint a lelkigondozói segítő kapcsolatban alkalmazható spirituális igények felismerését és fejlesztését szolgáló ismeretek, gyakorlatok elsajátítása.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Önreflektív és a segítő kapcsolati módszerekhez kapcsolódó gyakorlatok, ezek alkalmazási lehetőségeinek gyakorlása a lelkigondozói kapcsolatban. Annak meghatározása, hogy a spirituális igények figyelembe vétele mit ad a segítő kapcsolat alapelveihez, milyen lényegi változást eredményez a segítő spirituális beállítottsága a segítő munkában.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önreflexiós képesség.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 Jegyzőkönyvek.					
Jelenléti kötelezettség: Az intenzív hét csak egyben, egy folyamatban, és teljes időben való részvétellel teljesíthető.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: aláírás (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyv és annak tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján félévvégi aláírás a jelenlét alapján, az ismeretek ellenőrzése pedig gyakorlati jegy formájában történik					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -					

Mentálhigiénés lelkipozó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Szakdolgozati konzultáció					
Rövidített neve:					
Angol neve: Methodology of thesis writing					
Német neve: Facharbeitbegleitung					
Kódja: MIKVMHL057_1M					
Tantárgyfelelős: Jáki Zsuzsanna, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Oktatók neve, beosztása:					
Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Dr. Semsey Gábor, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi tanársegéd (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Dr. Somosiné Téseyi Tímea Livia, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Int.)					
Mucusi Zsófia, lelkész, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Pásztor Antal, mentálhigiénés szakember, lelkigondozó, pszichodráma-vezető óraadó oktató					
Szásziné Fehérvári Anikó, pszichodráma-vezető, családterapeuta, művészetterapeuta, óraadó oktató					
Mékli Attila, katolikus pap, mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Calin Márta mentálhigiénés szakember, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Károlyi Lilla pszichológus, pszichoterapeuta, pszichodráma-vezető, óraadó oktató					
Némethné Tóth Szilvia, evangélikus lelkész, lelkigondozó, óraadó oktató					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
4./tavaszi	kétévente	aláírás	3 gyakorlat	kötelezően választható	10
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató megismerje a szakdolgozat és tudományos írásos munkák készítésének kritériumait, munkamódszereit, ki tudja választani és meg tudja indokolni azt a témakört, amelyben saját szakdolgozati témáját írni fogja, meg tudja fogalmazni a választott témájának munkacímét, célkitűzéseit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A hallgató a szakdolgozati előtervben megjelölt témát konkretizálja, ahhoz tartalomjegyzéket és irodalomjegyzéket rendeljen, és a szakdolgozatának témáját az elvárt követelményeknek megfelelően kifejtse.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Önismeret és társadalomismeret fejlesztése, interdiszciplináris együttműködés, érték és kultúra, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód. A hallgató ismeri a magyar társadalom alapvető jellegzetességeit és a legalapvetőbb társadalomtudományi kutatási módszereket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Száma: 1. Típusa: szakdolgozati tématervezet és irodalomjegyzék elkészítése.					
Jelenléti kötelezettség: az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Aláírás a konzultációkon való részvétel alapján. A gyakorlati jegy a leadott tervezet alapján.					
Vizsgakövetelmények: -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: <i>Kötelező irodalom:</i> -					

MINTATANTERV

Stúdiumok	I.				II.				III.				IV.				Össz. Óra
	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	
Alapozó elméleti ismeretek: 20 kredit																	
Életesemények fejlődéslélektani és valláspedagógiai megközelítése I-II.	6	K	16		5	K	14										30
A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkipedagógiai kapcsolat elmélete I-II.	4	K	12		3	K	8										20
Aktuális társadalmi jelenségek többszemponú megközelítése													2	Gy	14		14
Interdiszciplináris ismeretek: 30 kredit																	
Vallásos jelenségek valláslélektani és pasztorálpszichológiai megközelítésben	4	K	10														10
Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I-II.					6	K	14		6	K	14						28
Családsegítő elmélet, szexualitás													8	K	26		26
A lelkipedagógiai színterei									6	K	14						14
Készségfejlesztő stúdiumok: 30 kredit																	
Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkipedagógiai kapcsolat I-II.	7	Gy		20	8	Gy		20									40
A mentálhigiénés lelkipedagógiai gyakorlata I-II.									7	Gy		20	8	Gy		20	40
Mentálhigiénés lelkipedagógiai csoportban, közösségben									0	A	8						8
Kötelezően választható Intenzív heti műhely I. Segítő kapcsolati módszerek és lelkipedagógiai kapcsolat					0	A		40*									40*
Kötelezően választható Intenzív heti műhely I. Mentálhigiénés lelkipedagógiai kapcsolat gyakorlata					0	A		40*									40*

Szakmai és spirituális önismeret-fejlesztő stúdiumok: 30 kredit																	
Spiritualitás és lelkigondozás I-II.					1	Gy	6		1	Gy	4						10
Pszichodráma I-IV.	3	Gy		30	5	Gy		30	2	Gy		30	2	Gy		30	120
Tevékenységek kísérése I-II.	4	Gy		15	4	Gy		12									27
Tevékenységek kísérése III. – lelkigondozói csoport tervezés									5	Gy		15					15
Tevékenységek kísérése IV. – lelkigondozói szempontok a liturgiában													3	Gy		15	15
Egyéni lelkivezetés I-IV. (<i>egyéni szervezés</i>)	0	A		5	0	A		5	0	A		5	0	A		5	20
Intenzív heti műhely II. Lelkigondozói kapcsolat és spirituális önismeret									0	A		40					40
Szakedolgozat: 10 kredit																	
<i>Kötelezően választható</i> Szakedolgozati konzultáció													10	Gy		3	3
Összesen:	28		38	70	32		40	107	27		40	110	33		40	73	518

* a kötelezően választható tárgyak óraszámja az összesítésben egyszer szerepel

K = Kollokvium, Gy = Gyakorlati jegy, A = Aláírás

Szakdolgozati tájékoztató

I. A szakdolgozat célkitűzése

A szakdolgozat annak az elméleti tudásnak, önismeretnek, mentálhigiénés lelkigondozói szemléletnek, vallási-etikai értékrenddel való önazonosságnak, kliensközpontú segítői magatartásnak az összegzése, amit a hallgató a továbbképzés során elsajátított, továbbfejlesztett és önmagába integrált. Mindezen tudását egy befejezett, lezárt lelkigondozói feladat leírásán és nagyobb kontextusba helyezésén keresztül kell bemutatnia. E munkán alapul annak végső elbírálása, hogy a hallgató felkészült-e és alkalmas-e arra, hogy megfelelő tudás és szellemiség birtokában végezze mentálhigiénés lelkigondozói munkáját.

A tanulmányi követelmények szempontjai mellett az is cél, hogy a hallgatók olyan lelkigondozói témát válasszanak, amely valamely szempontból fontos a munkájukhoz, és amelynek kidolgozásában motiváltak.

II. Formai követelmények

Terjedelem és szerkesztés:

- A főszöveg terjedelme 40.000–60.000 karakter (szóközzel). Főszövegben: betűnagyság: 12-es; betűtípus: Times New Roman; margók: alul, felül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon a kötés miatt 3 cm.
- A nyomtatott szöveg a jobb oldalakon helyezkedjen el. Oldalak számozása: jobb alsó sarok.
- Főszöveg 1,5-ös sorközzel nyomtatva.
- A főszövegben (bevezetés – fejezetek – összegzés) a fejezetek római, az oldalak arab számmal számozódnak. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- Főszövegen kívüli részek: fedél, belső címlap, tartalom- és irodalomjegyzék, mellékletek, függelék, köszönetnyilvánítás, lábjegyzetek.
- Lábjegyzetek formátuma: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla. A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek.
- A szakirodalomra való hivatkozások a főszövegben történjenek. A hivatkozott szakirodalmak pontos bibliográfiai adatainak feltüntetése nem a lábjegyzetben, hanem az irodalomjegyzékben történjen.

Külsőalak:

- Kötés: a szakdolgozatot **1 bekötött** példányban kell benyújtani, **továbbá** digitális formában **pdf** dokumentumként is (elnevezve a következők szerint: **hallgató teljes neve_szakdolgozat főcíme_leadás éve**). A szakdolgozat megvédése után a jelölt visszakapja a bekötött példányt.

- Szerkezet: a fedélen szerepeljen a képzés neve, a „Szakdolgozat” felirat, továbbá a szerző neve és a benyújtás évszáma (1. sz. melléklet). (A konzulens nevét a szakdolgozatban nem lehet feltüntetni!)

- A belső címlapon a fentiekén kívül fel kell tüntetni a szakdolgozat címét, a képzést nyújtó intézmények nevét és a benyújtás helyét (2. sz. melléklet). A dolgozat áttekinthető, tagolt legyen, és kizárólag írógéppel, illetve számítógéppel készülhet.
- Zárás: A hallgató irodalomjegyzékkel zárja dolgozatát.
- Nyilatkozat. A hallgatónak aláírásával igazolnia kell, hogy a megadott jegyzéken túlmenő forrásokat nem használt fel. (ld. 3. melléklet: Szerzői nyilatkozat)

Hivatkozások

A szakdolgozat elkészítésekor az **APA 7th** hivatkozási rendszer szabályai alkalmazandóak. Az elkészítéshez javasolt hivatkozáskezelő szoftverek használata (pl.: Endnote, Zotero), de az alábbi leírás és példatár alapján a hivatkozások manuálisan is formázhatók.

Szerző-évszám rendszer a főszövegben

- A hivatkozások a főszövegben közvetlenül az utalás után állnak zárójelben.
- Szó szerinti idézés esetén meg kell adni a pontos oldalszámot: (Tomcsányi, 2003, p. 34), gondolatmenet ismertetésekor (parafrázis esetén) elegendő a műre való hivatkozás: (Tomcsányi, 2003).
- A zárójelben csak azokat az információkat szerepeltetjük, amelyek nem derülnek ki a szövegből: pl. Tomcsányi (2003) gondolatmenete szerint...
- Többszerzős művek:
  - Két szerző esetén a második vezetéknevet &-jellel kapcsoljuk az elsőhöz. Ha a nevek a főszöveg részét képezik, természetesen marad közöttük a kiírt kötőszó: (Vikár & Tomcsányi, 2003).
  - Három vagy több szerző esetén az első szerző nevét már az első előfordulásakor is et al., kifejezés követi, majd az évszám: (Tomcsányi et al., 2006).
- Testületi szerzőre ugyanúgy hivatkozunk, mint személyre, de nagyon hosszú és bonyolult testületi nevek az első megjelenés után csonkolhatók: (Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet [NCSSZI], 2012) második említéstől (NCSSZI, 2012)
- A Bibliát nem kell felsorolni az irodalomjegyzékben, de a hivatkozásnak egyértelműen azonosítania kell az idézett kiadást, ill. fordítást.

Idézetek és parafrázisok

A szó szerinti idézetek és más szerzők tartalmi összefoglalásai jól különüljenek el a saját gondolatoktól.

- A gondolatnak és az egyértelműségnek megfelelő hosszúságban idézzünk.
- A szó szerinti idézeteket „idézőjelbe” tesszük, és pontosan, oldalszámmal együtt hivatkozunk: (Tomcsányi et al., 2006, p. 45) vagy (Tomcsányi et al., 2006, pp. 45–46).
- Három sornál nem hosszabb idézetek a főszövegben folyamatosan szerepelnek idézőjelek között, utána zárójelben a pontos hivatkozás.
- Legalább négy megkezdett sornyi idézetet külön bekezdésbe tördelünk, formailag is

elkülönítve a főszövegtől (behúzással), ilyenkor elmarad az idézőjel.

- A bővebb, két bekezdésnél / fél oldalnál hosszabb idézeteket, amennyiben mégis szükségesek, mellékletbe tesszük, a főszövegben csak utalunk rá.
- Az idézőjelek között betűhíven követjük a forrásszöveget. Kihagyás kivételével a módosításokat szögletes zárójelbe tesszük: ... igazolódni látszik ebben az esetben az a gondolat, hogy a „nagy szülők terápiába vonásával nyilvánvalóvá vál[hat]nak a lojalitás-összefonódások”...
- Amennyiben nem idézünk szó szerint, hanem más szerző gondolatát, véleményét, elméletét, vagy más által kidolgozott fogalmakat saját szavainkkal foglaljuk össze (parafrázis), ekkor is szükséges a hivatkozás pontos megadása: (Tomcsányi et al., 2006).
- Az általunk készített szövegben bármiféle adatot használunk fel, annak forrását jelölni kell.
- A hivatkozott szakaszok egyértelműsége értelmében, ha egy bekezdésnél hosszabb parafrázistról van szó, szükséges jelezni, hogy hol kezdődik a hivatkozás: pl. A következőkben Tomcsányi munkája alapján mutatom be a mentálhigiénés többlettudás ismérveit.

Plágiumszabályzat

A plágium minden formáját elítéljük és szankcionáljuk, függetlenül annak súlyosságától. A *Plágiumszabályzat* letölthető az intézet honlapjáról:

https://semmelweis.hu/emk/files/2022/09/SE_EKK_Plagiумыszabalyzat_20221001.pdf

Irodalomjegyzék

- A hivatkozott művek teljes bibliográfiai leírása a tanulmány végén álló irodalomjegyzékben szerepel, továbbá az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban.
- Azonos szerző és évszám esetén az egyes tételeket az ábécé kisbetűivel kell megkülönböztetni, és a hivatkozásokban is így szerepeltetni (Joób, 2014b).
- Az irodalomjegyzékben a közlemények valamennyi szerzőjét fel kell tüntetni.
- Betűrend: a szerző vezetékneve szerint.
  - Azonos szerző esetén a megjelenés évszáma dönt a sorrend tekintetében.
  - Azonos vezetéknev esetén a megjelenés évszáma, majd a keresztnév betűrendje a döntő a sorrendet illetően.
- Hiányzó adatok (évszám, kiadó) jelzése: n.d.

Nevek:

- A külföldi nevek esetében is a vezetéknevet írjuk előre, majd vesszővel elválasztva a keresztnévet.
- A szerzők keresztnévét minden esetben kezdőbetűvel rövidítjük, utána pont. Több keresztnév esetén a kezdőbetűk között szóközt hagyunk, az esetleges kötőjelet megtartjuk. Több szerző esetén a felsorolás elemei közé is vesszőt teszünk, az utolsó

szerző neve elé &-jel kerül a vesszőt követően.

- Példák a különböző források feltüntetésére:

Könyv:

Tringer, L. (1998). *A gyógyító beszélgetés*. HIETE.

Kemény, I., Janky, B., & Lengyel, G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Gondolat Kiadó.

Könyvfejezet:

Pilling, J. (2005). A haldoklás és a gyász lélektana. In Kopp, M., & Berghammer, R. (Eds.), *Orvosi pszichológia*. (pp. 492–503). Medicina.

Teleki, B. (1990). Család támaszrendszere. In Benkő, Á. (Ed.), *Egészséges család, egészséges nemzet Családkongresszus 1990* (pp. 85–99). Nagycsaládosok Országos Egyesülete.

Folyóirat cikk:

egy szerző esetén:

Gombocz, J. (2004). A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. *Embertárs*, 2, 196–207.

több szerző esetén:

Tésenyi, T., & Joób, M. (2013). Szerep-erőforrások a segítőszakmában. *Embertárs*, 11, 259–264.

idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Csáky-Pallavicini, R., Asztalos, B., Földvári, M., Csáky-Pallavicini, Zs., Ittész, A., & Tomcsányi, T. (2005). Die gesellschaftliche und religiöse Entwicklung in Ungarn seit 1945 im Spiegel der seelischen Gesundheit der Bevölkerung. *International Journal of Practical Theology*, 9, 217–235.

Szakedolgozat, disszertáció:

Szél, B. (2011). *A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése*. [Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem].

Internetes források:

Vajda, A. (n.d.) *Utcán, betegen – A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról*. Retrieved March 6, 2020, from <http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi/?utcanbetegen.htm>

Jogszabályokra való hivatkozás:

- A jogszabályra való hivatkozás nem számít szakirodalmi hivatkozásnak. Példa a helyes idézésre:
  - Törvényre: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
  - Rendeletre: 9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet a szociális szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról.
  - Határozatra: 22/2003. (IV. 28.) AB határozat az eutanáziáról.

III. Tartalmi követelmények

1. Általános szempontok

A szakdolgozatban, bármilyen témában is íródjon, a **mentálhigiénés szemléletnek** hangsúlyosan meg kell jelennie.

(Ennek fontos elemei: a prevencióra törekvés, a szakterület lelki egészséget fejlesztő tartalmainak használata, más szakterületekkel való együttműködés, az egyén környezetének, valamint a társadalmi kontextusnak figyelembevétele, akár a hiányok, problémák, akár az erőforrások kiaknázása mentén.)

Továbbá:

- A szakdolgozat tükrözze a képzésen megszerzett mentálhigiénés lelkigondozói ismereteket, készségeket, jártasságokat.
- A szakdolgozat **csak saját munkafolyamatról szólhat** (nemcsak információgyűjtés, hanem megvalósult akció).
- **Foglalja össze a tárgyalt témával kapcsolatos legfontosabb szaktudományos ismereteket.**
- Integráltan használja a tanult ismereteket.
- **Személyes résszel kezdődjön:** a bevezetésben a szerző röviden mutakozzon be, írja le témaválasztásának motivációit, jelezze személyes viszonyát a választott témával.
- A szakdolgozat feleljen meg a **hivatásetika** – különösen az anonimitás – követelményeinek, hogy a benne szereplők tényleges kiléte ne legyen felismerhető.
- A szakdolgozatban az idézett szövegek forrását mindig fel kell tüntetni! Plágium esetén a szakdolgozatra az opponens elégtelen osztályzatot ad!

2. Választható témamegközelítések

A. Mentálhigiénés szemléletű lelkigondozói segítő kapcsolat, esetleírás

B. Mentálhigiénés szemléletű csoportos lelkigondozás, tevékenységleírás

C. Mentálhigiénés lelkigondozói szemlélettel végzett pasztorációs tevékenység bemutatása

Hangsúlyozzuk, hogy a szakdolgozat csak a fent megjelölt három témamegközelítésben készülhet, a megadott formai és tartalmi (általános, speciális) követelményeknek megfelelően.

A. Mentálhigiénés szemléletű lelkigondozói segítő kapcsolat, esetleírás

E témacsoportban kétféle megközelítésben lehet elemezni a saját lelkigondozói tevékenységből származó esetet vagy eseteket.

- Lehet egy eset több találkozását elemezni, a benne felmerülő kérdések és a folyamat szempontjából (ld. A1).

- Lehet több különböző saját esetet példaként hozva elemezni egy fontos lelkigondozói témát (ld. A2).

A1. Egy lelkigondozói eset bemutatása és elemzése

A bemutatott lelkigondozói segítő kapcsolat származzon a hallgató saját gyakorolt hivatásából, vagy azon kívüli saját lelkigondozói tevékenységből.

A dolgozat a következő fő részekből álljon:

a. Elméleti bevezető, mely a konkrét lelkigondozói kapcsolatra vonatkozik, és szakirodalmi áttekintést is ad az esethez kapcsolódó legfontosabb elméleti témákról.

A szakirodalmi áttekintés ne korlátozódjon a képzés során feldolgozott kötelező irodalmakra.

b. Témakifejtés: a lelkigondozói kapcsolat ismertetése.

Először történjen meg az ismertetés leíró jelleggel, azután az elemzés. Jól követhető legyen a közös munka folyamata mind történetében, eseményeiben, mind az érzelmi vonatkozások és az alkalmazott eszköztár tekintetében.

Legalább három találkozás jegyzőkönyve kerüljön feldolgozásra, melyben legyenek beszélgetésrészletek is.

Az ismertetés során fokozottan kell figyelni a személyi adatok titkosságára, a névtelenségre!

A témakifejtés konkrét szempontjai:

- A kapcsolatfelvétel körülményei: a kliens bemutatása, első benyomások, hozott probléma/látens probléma. A kapcsolat létrejöttének körülményei.
- A keretek megjelölése és az esetleges szerződéskötés. Tervek, célok.
- Folyamatelemzés. A kliens honnan hová jutott. A kliens „ellenállása”, „áttétele”, illetve az ezekkel való bánás.
- Váljon láthatóvá a segítő szakmai munkája, felkészültsége, hogyan használta a képzésen szerzett interdiszciplináris ismereteket, hogyan tudott lépést tartani a lelkigondozóval.
- Érzékelhető legyen személyes részvétele, érintettsége, esetleges viszontáttétele, dilemmái, esetleges elhatárolódási problémái (határtartás, illetve kompetenciahatárok), elkötelezettsége.
- Külön figyeljen arra, hogy milyen „eszközöket” (ezen belül is milyen spirituális eszközöket) használt a kísérés során. Pl. imák egy adott helyzetre, feladatok, idézetek, felhasznált művészeti alkotások stb.
- Térjen ki együttműködéseire, továbbá arra, hogy igénybe vett-e kollegiális segítséget, egyéni vagy csoportos esetmegbeszélést, szupervíziót. Ezek következménye.
- A kapcsolatban történtek és a lelkigondozott konkrét problémájával összefüggő elméleti (szakirodalmi) megfontolások (ld. elméleti bevezető rész) összekapcsolása.

c. A munka összegzése, lezárása:

Összefoglalás, értékelés, tanulságok a saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is, esetleg az esetből következő megfontolások tágabb egyházi, társadalmi kontextusban.

A2. Több lelkigondozói eset bemutatása és elemzése egy közös szakmai kérdés vagy téma szempontjából

A lelkigondozói segítő kapcsolatok származzanak saját lelkigondozói tevékenységéből.

Javasolt témalehetőségek: közelség–távolság kérdése a lelkigondozói kapcsolatokban; élepszakaszok jellemzőinek megjelenése lelkigondozói kapcsolatokban; lelkigondozói kapcsolatok lehetősége egy adott intézményben; a keretek kialakításának jelentősége a lelkigondozói kapcsolatokban; stb.

A dolgozat a következő fő részekből álljon:

a. Elméleti bevezető, mely az elemezni kívánt konkrét lelkigondozói téma bemutatására vonatkozik, és ehhez szakirodalmi áttekintést is ad.

A szakirodalmi áttekintés ne korlátozódjon a képzés során feldolgozott kötelező irodalmakra.

b. Témakifejtés: a lelkigondozói kapcsolatok ismertetése.

Először történjen meg az esetekre vonatkozó ismertetés leíró jelleggel, azután az elemzés. Jól követhető legyen a közös munka folyamata mind történetében, eseményeiben, mind az érzelmi vonatkozások és az alkalmazott eszköztár tekintetében.

Összesen legalább három jegyzőkönyv kerüljön feldolgozásra, melyben legyenek beszélgetésrészletek is.

Az ismertetések során fokozottan kell figyelni a személyi adatok titkosságára, a névtelenségre!

Az esetleírások konkrét szempontjai:

- A kapcsolatfelvétel körülményei: a kliens bemutatása, első benyomások, hozott probléma/látens probléma. A kapcsolat létrejöttének körülményei. Intézményi háttér.
- Az adott téma szempontjából fontos elemek megjelölése: keretek, szerződéskötés, tervek, célok, határtartás ill. kompetenciahatárok, kollegiális segítség, a lelkigondozó személyes részvétele, érintettsége, dilemmái stb.
- A kapcsolatban történtek és a lelkigondozott konkrét problémájával összefüggő elméleti (szakirodalmi) megfontolások (ld. elméleti bevezető rész) összekapcsolása.

c. A munka összegzése, lezárása:

Összefoglalás, értékelés, tanulságok a saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is, esetleg az esetekből következő megfontolások tágabb egyházi, társadalmi kontextusban.

B. Mentálhigiénés szemléletű csoportos lelkigondozás, tevékenységeirés

E témacsoportban a csoportokkal, közösségekkel végzett saját lelkipozói munkáról készített tevékenységleírások elemzése szerepelhetnek.

Csoportos lelkipozói munkán itt az alábbi specifikus tevékenységeket értjük:

- Lelekipozói témacentrikus csoportok vagy közösségek szervezése és működtetése (B1).
- Intézményekben egy adott célcsoporttal végzett lelkipozói tevékenységek (B2).

B1. Lelekipozói témacentrikus csoportok vagy közösségek szervezése és működtetése

A hallgató saját megvalósult közösségépítési, csoportszervezési programja vagy egy mások által megkezdett, illetve vezetett program markáns, általa önállóan alakított, vezetett része.

Példák a témalehetőségekre: özvegyek csoportja egy gyülekezetben, apakör, fiatal házások csoportja, ifjúsági közösségépítés, felekezeten kívüli vegyesházasságban élők hétvégeje, munkanélküliséggel küzdők lelkipozói csoportja stb.

A dolgozat a következő fő részekből álljon:

a. Elméleti bevezető, mely a közösségépítésre, csoportszervezésre vonatkozik, és szakirodalmi áttekintést is ad.

A szakirodalmi áttekintés ne korlátozódjon a képzés során feldolgozott kötelező irodalmakra.

b. Témakifejtés: a konkrét közösségépítési, csoportszervezési program ismertetése.

Az ismertetés során fokozottan kell figyelni a személyi adatok titkosságára, a névtelenségre!

A témakifejtés konkrét szempontjai:

- A kiválasztott csoport, terület, téma, probléma indoklása, amire vagy amiért a közösség, a csoport szervezése alapozódik.
- A szükségletfelmérés bemutatása, a kooperációs partnerek szerepe, akadályok és erőforrások.
- A közösségépítési vagy csoportszervezés megvalósításának leírása, melyben megjelenik az egész folyamat, és minden lépés megfelelően dokumentálva van, szerepeltetve a sikeresség mérhető szempontjait is.
- Válgjon láthatóvá a lelkipozó szakmai munkája, felkészültsége; hogyan használta a továbbképzésen szerzett interdiszciplináris ismereteket.
- Mutassa be az egész folyamatot kis lépésekben, az érzelmeket is tükröző reflexiókkal.
- „Eszköztár”: történetek, melyek a munka metodikájára vonatkoznak, a megvalósított módszerekről adnak leírást (pl. imák, játékok, programok, feladatok, válságkezelési technikák, ünnepek megszervezése stb.).
- Térjen ki arra, hogy igénybe vett-e kollegiális segítséget, egyéni vagy csoportos esetszbeszélést, szupervíziót. Ezek tanulságainak következménye, beépítése.
- A közösségépítés és csoportszervezés konkrét folyamatával összefüggő elméleti (szakirodalmi) megfontolások (ld. elméleti bevezető rész) összekapcsolása a konkrét történésekkel.

c. A munka összegzése, lezárása:

Összefoglalás, a közösségépítés folyamatának értékelése és a tapasztalatok leszűrése, további perspektívák megfogalmazása, következtetések a saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is. Az ismertetett tevékenységből következő tanulságok és lehetőségek bemutatása tágabb egyházi és társadalmi kontextusban.

B2. Intézményekben egy adott célcsoporttal végzett lelkigondozói tevékenység bemutatása

Ezt a típust elsősorban azoknak javasoljuk, akik valamilyen intézményben egy adott, meghatározható csoportban látnak el lelkigondozói feladatot időszakosan vagy rendszeresen, vagy egy intézményben új feladatkörként maguk alakítják ki a lelkigondozás szervezeti-működési feltételeit.

Példák a témalehetőségekre: kórházi lelkigondozói szolgálat kiépítése és működése adott intézményben, ápolónővérek csoportjának lelkigondozása egy onkológiai osztályon, iskolai lelkigondozás feladatkörének kidolgozása és ellátása adott intézményben,

A dolgozat a következő fő részekből álljon:

a. Elméleti bevezető, mely az adott intézményre/intézményrendszerre és célcsoportra vonatkozik, és szakirodalmi áttekintést is ad lelkigondozói szempontból.

A szakirodalmi áttekintés ne korlátozódjon a képzés során feldolgozott kötelező irodalmakra.

b. Szervezeti és működési rend leírása:

- működő lelkigondozói tevékenység küldetésének, stratégiájának és szakmai programjának elemzése, szervezeti-működési kereteinek vizsgálata, értékelése;

- új lelkigondozói tevékenység telepítése esetén a szakmai folyamat megtervezése, a szervezeti-működési rend kialakítási folyamatának leírása, elemzése.

c. Témakifejtés: a konkrét intézményben egy adott célcsoporttal végzett lelkigondozói tevékenység bemutatása.

Az ismertetés során fokozottan kell figyelni a személyi adatok titkosságára, a névtelenségre!

A témakifejtés konkrét szempontjai:

- A kiválasztott csoport, terület, téma, probléma indoklása, amire a lelkigondozói tevékenység irányul.
- A lelkigondozási tevékenység kiépítésének, vagy az eltervezett folyamat megvalósításának leírása, melyben megjelenik az egész tevékenység, és minden lépés megfelelően dokumentálva van, szerepeltetve a sikeresség mérhető szempontjait is.
- Hogyan illeszkedik mindez az adott terület lelkigondozói fejlesztési tervébe.
- Váljon láthatóvá a lelkigondozó szakmai munkája, felkészültsége; hogyan használta a továbbképzésen szerzett interdiszciplináris ismereteket.
- Mutassa be az egész folyamatot kis lépésekben, az érzelmeket is tükröző reflexiókkal.
- „Eszköztár”: történetek, melyek a munka metodikájára vonatkoznak, a megvalósított módszerekről adnak leírást (pl. imák, játékok, programok, feladatok, válságkezelési technikák, ünnepek megszervezése stb.).

- Térjen ki arra, hogy igénybe vett-e kollegiális segítséget, egyéni vagy csoportos esetmegbeszélést, szupervíziót. Ezek tanulságai, következménye, hogyan épült be a munkájába.
- A lelkipásztori munka konkrét folyamatával összefüggő elméleti (szakirodalmi) megfontolások (ld. elméleti bevezető rész) összekapcsolása a konkrét történésekkel.

d. A munka összegzése, lezárása

Összefoglalás, a lelkipásztori munka folyamatának értékelése és a tapasztalatok leszűrése, további perspektívák megfogalmazása, következtetések a saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is. Az ismertetett tevékenységből következő tanulságok és lehetőségek bemutatása tágabb egyházi, társadalmi kontextusban.

C. Mentálhigiénés lelkipásztori szemlélettel végzett pasztorációs tevékenység bemutatása

Ebben a témacsoportban a továbbképzésen szerzett mentálhigiénés és speciális lelkipásztori ismeretek pasztorációs alaptevékenységbe történő integrációjának leírása a cél. Ilyen alaptevékenységnek tekinthetők azok a lelkipásztori és hitoktatói feladatkörök, amelyeket a hallgatók alapképzettségüknek megfelelően ellátnak: igehirdetés, liturgikus alkalmak vezetése, plébániai és gyülekezeti élet irányítása, hitoktatás stb.

A lelkipásztori továbbképzés során szerzett szemléleti és módszertani elemeket sok esetben ezekben a pasztorációs helyzetekben is lehet integráltan alkalmazni.

Az alábbi témák kifejtése csak konkrét tevékenységek vagy tevékenység-részek bemutatásával (pl. konkrét temetési szertartás változó elemei az előkészítő beszélgetésekkel, az igehirdetés leírásával stb.) és elemzésén keresztül történhet, nem elégséges a kizárólag elméleti kifejtés. Fontos, hogy *több konkrét gyakorlati eset* is bemutatásra kerüljön (nem elég pl. egyetlen prédikációvázlat).

1. A szentségek/kazuáliák kiszolgáltatásának előkészítése, liturgikus kereteinek szervezése, ennek a folyamatnak elemzése mentálhigiénés lelkipásztori szempontból.
2. A hitoktatói tevékenységben rejlő mentálhigiénés lelkipásztori lehetőségek leírása és elemzése.
3. Az igehirdetés mentálhigiénés lelkipásztori aspektusai.
4. A szentmise, istentisztelet és más liturgikus alkalmak lelkipásztori szempontjainak elemzése.
5. A plébánia- és gyülekezetvezetésben hogyan jelenhet meg a mentálhigiénés lelkipásztori felkészültség és szemlélet.

A dolgozat a következő fő részekből álljon:

- a. Elméleti bevezető, mely az adott tevékenység egyházi gyakorlatára és elméletére vonatkozik, és amely a felekezeti sajátosságokat is bemutatva szakirodalmi áttekintést is ad.

A szakirodalmi áttekintés ne korlátozódjon a képzés során feldolgozott kötelező irodalmakra.

- b. Témakifejtés: a konkrét pasztorációs tevékenység ismertetése.

Az ismertetés során fokozottan kell figyelni a személyi adatok titkosságára, a névtelenségre!

A témakifejtés szempontjai:

- A kiválasztott konkrét pasztorációs tevékenységi terület, esemény bemutatása.

- A saját tevékenység körülményeinek és lefolyásának dokumentálása.
- A bemutatott tevékenységben váljon láthatóvá a lelkigondozó szakmai munkája, felkészültsége; hogyan használta a továbbképzésen megszerzett interdiszciplináris ismereteket.
- „Eszköztár” bemutatása: történetek, melyek a munka metodikájára vonatkoznak, a megvalósított módszerekről adnak leírást (pl. imák, játékok, programok, feladatok, válságkezelési technikák, ünnepek megszervezése stb.).
- Térjen ki arra, hogy igénybe vett-e kollegiális segítséget, egyéni vagy csoportos esetmegbeszélést, szupervíziót.
- A tevékenység konkrét folyamatával összefüggő elméleti (szakirodalmi) megfontolások (ld. elméleti bevezető rész) összekapcsolása a konkrét történésekkel.

c. A munka összegzése, lezárása:

Összefoglalás, a bemutatott tevékenység és az integrációs törekvés értékelése és a tapasztalatok leszűrése, további perspektívák megfogalmazása, következtetések a saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is. Az ismertetett tevékenységből következő tanulságok és lehetőségek bemutatása tágabb egyházi, társadalmi kontextusban.

Titkosítás

A dolgozat készítésénél ügyeljünk a személyiségi jogok betartására (pl. a beazonosíthatóság elkerülésére)! Lehetőség van a szakdolgozatban megjelenő egyes cég- / intézményi információk bizalmas kezelésére. Amennyiben szükséges, lehetőség van a cég / intézmény nevének megváltoztatására is, ha az intézmény vezetője ezt elengedhetetlennek tartja.

Ha ezen lehetőség nem bizonyul elégségesnek az adatok védelmére, titkosítási kérelemmel, az *Általános kérelem titkosításhoz c. nyomtatvány beadásával* (honlapról letölthető) lehet fordulni az Intézet igazgatójához. Így az opponens és a záróvizsga-bizottság tagjai esetében alapkövetelmény a diszkréció. A dolgozat ’bizalmas, nem kölcsönözhető’ felirattal tárolandó, ki nem adható.

Tájékoztató a titkosítási kérelem kitöltéshez:

A kérelem a szakdolgozat beadásának határidejéig nyújtható be, utólagos kérelmet nem tudunk elfogadni. A szakdolgozat titkosítása a következő esetekben kérhető:

- személyiségi jogok védelme
- beazonosíthatóság: intézmény, személy stb. felismerhető
- érzékeny adatok (személlyel, rendszerrel, intézménnyel kapcsolatban)

IV. Időbeli ütemezés, konzulensi munka

A hallgatók a képzés utolsó félévében segítséget kapnak a záródolgozathoz (konzulensi kíséres) maximum 3 alkalommal. Ezt az időintervallumot célszerű úgy beosztani, hogy a dolgozatírás elején és a befejezés előtt is legyen konzultációs lehetőség.

A hallgató választ egy konzulenszt a kiadott konzulensi listáról. Egy előzetesen megírt tématervvvel e-mailben megkeresi a választott konzulenszt, és megkérdi, tudja-e vállalni a téma

konzulensi kísérését. Ha nem tudja vállalni, akkor más konzulenszt kell keresnie a hallgatónak (szintén a kiadott listáról). A konzulens kérheti a hallgatót, hogy módosítsa a tématervet. Végül ezt a **módosított tématervet és előtervet** a hallgató elküldi az Intézetnek is e-mailben.

Az elkészült szövegrészek bemutatásának és konzultálásának időpontját a hallgató a konzulenssel beszéli meg.

A konzulenssel való kapcsolatfelvétel egyénileg történik. A találkozás helyszíne is egyénileg bonyolítandó. Kivételes esetben az Intézet segítsége is igénybe vehető.

V. A konzulensek személye

Az intézet által javasolt konzulensi listát hírlevél mellékleteként kapják meg a hallgatók (ezt a listát *decemberben* tesszük közzé). A sajátélményű csoportvezető nem lehet konzulens, mivel itt a végén értékelnie kell.

Már most jelezzük, hogy a hallgatók kéréseit törekszünk teljesíteni, de ezt nem minden esetben tudjuk vállalni, pl. azért sem, mert egy konzulens vállalási kapacitása korlátozott.

A konzulensek bevonhatnak a munkába – saját óraszámuk terhére – külső szakértőt, ha a téma iránya miatt szükségesnek látják, de a konzulensi munka ez esetben is az ő irányításuk alatt marad.

VI. Opponensek

A dolgozatot 1 opponens bírálja, aki nem lehet a konzulens. Az opponensi értékelés kiterjed a formai követelmények és a tartalmi elvárások elbírálására, továbbá tartalmaz minimum két opponensi kérdést és az opponensi jegyet.

Amennyiben a hallgatónak nem elfogadható az értékelés, fellebbezést nyújthat be, a megadott határidőn belül, különjárási díj fejében (az egyetemen érvényes térítési és juttatási szabályzat szerint). Azoknak, akik új opponensi véleményt kérnek, számolniuk kell azzal, hogy záróvizsgájuk időpontja, így tanulmányaik befejezése is időben kitolódik, mert az újabb opponensi vélemény elkészítése időt igényel. A fellebbezést benyújtó hallgatóknak pót-záróvizsga alkalmon kell megjelenniük.

A hallgató a védés előtt legkésőbb 5 nappal megkapja az írásbeli opponensi bírálatot és az azokhoz fűzött kérdéseket a Neptun rendszerén keresztül, melyekre a védés során reflektálnia, illetve a kérdésekre válaszolnia kell.

Záróvizsga

A záróvizsgával kapcsolatos általános eligazítást a TVSZ vonatkozó paragrafusai tartalmazzák.

A záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése (abszolutórium megszerzése a képzés

lezárása után)

- legalább elégséges (2) érdemjegyű szakdolgozat.

A záróvizsga tartalma:

- a szakdolgozat szóbeli megvédése.

A záróvizsga eredménye:

A záróvizsga minősítését a szakdolgozatra és a szakdolgozat védésére adott érdemjegyek átlagából a következő képlet alapján számítjuk:

$$ZV = (SZD+V)/2$$

ahol

ZV = záróvizsgajegy átlaga 2 tizedesig megadva

SZD = szakdolgozatra kapott opponensi jegy

V = a szakdolgozatvédésre kapott jegy

E képlet alapján a záróvizsga lehetséges minősítése:

5 : kiváló

4,51 – 4,99 : jeles,

3,51 – 4,50 : jó,

2,91 – 3,50 : közepes,

2,00 – 2,90: elégséges

ha bármely részjegy elégtelen : a záróvizsga minősítése elégtelen.

Oklevél minősítése

Az oklevél minősítése a záróvizsgajegy és a képzés során szerzett érdemjegyek kreditekkel súlyozott átlagának egyszerű számtani átlaga.

A következő képlet alapján számítjuk:

$$D = (ZV+JÁ)/2$$

ahol

D = a diploma minősítésének értéke

ZV = záróvizsgajegy átlaga 2 tizedesig megadva

JÁ = képzés során szerzett érdemjegyek kreditekkel súlyozott átlaga 2 tizedesig megadva

E képlet alapján az oklevél lehetséges minősítése:

4,51 – 5 : kiváló,

3,51 – 4,50 : jó,

2,51 – 3,50 : közepes,

2,00 – 2,50 : elégséges

.

Képzési és kimeneti követelmények

A Mentálhigiénés lelkiprendező szakirányú továbbképzési szak

képzési és kimeneti követelményei

OH FIF/51-4/2011. határozata

- 1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése**
mentálhigiénés lelkiprendező szakirányú továbbképzési szak
- 2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése**
mentálhigiénés lelkiprendező
- 3. A szakirányú továbbképzés képzési területe**
társadalomtudomány
- 4. A felvétel feltételei**
  - BA szintű végzettség, hittudományi képzési területen
  - Sikeres felvételi vizsga
- 5. A képzési idő**
4 félév (~510 óra)
- 6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:**
120 kredit
- 7. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerezhető ismeretek, személyes adottságok, készségek, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben**

A) Ismereti kompetenciák, melyekkel a mentálhigiénés lelkiprendező rendelkezik:

- A mentálhigiénés szemléletmódnak megfelelő, lelki egészségre vonatkozó ismeretek az egyének, a közösségek szintjén és társadalmi szinten.
- A személyiségfejlődés és hitfejlődés kapcsolatának és zavarainak ismerete.
- A mentálhigiénés és lelkiprendezői segítő kapcsolatra vonatkozó ismeretek.
- Az adott társadalmi folyamatokat figyelembe vevő, egyházi intézményekben vagy lelkiprendezést igénylő állami intézményekben végzett közösség- és hálózatépítő tevékenységhez szükséges ismeretek.
- A segítő kapcsolatok, a közösségépítés és a vezetés elemeire és összefüggéseire vonatkozó módszertani tudás.

B) Alkalmazási kompetenciák:

A szakon végzettek

- Képesek mentálhigiénés szemléletben végezni lelkiprendezői feladataikat az alaphivatásuknak megfelelő területen és eszköztárral.
- Képesek adekvát módszerekkel krízisintervencióra, veszteségélmény feldolgozásának segítésére és életvezetést segítő kísérésre.
- Képesek közösségek létrehozására és működésüknek a lelki egészség irányában történő fejlesztésére.
- Képesek a rendszerszemléletű gondolkodásra és összefüggések keresésére.
- Képesek interdiszciplináris teammunkára és az interdiszciplináris látásmód érvényesítésére a saját munkájukban.

- Képesek tudományos kutatásokba való bekapcsolódásra.
- Képesek munkájukat preventív szemléletben végezni.
- Képesek a kockázati tényezőket, illetve a kockázati csoportokat figyelembe vevő akciók tervezésére.
- Képesek promotív (lelki egészséget fejlesztő) szemléletben dolgozni.
- Képesek munkájukban a reflektív működésmódra (az eddigi elképzelések átvizsgálására az új információk alapján).

C) Személyiséghez kötött kompetenciák:

- Mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció.
- Empátia, szociális és spirituális érzékenység.
- Önreflexiós képesség.
- Vezetői, kommunikációs és konfliktuskezelő kompetencia.
- Teammunka-végzési kompetencia.

A mentálhigiénés lelkigondozók az alábbi területeken helyezkedhetnek el:

- 1.) *Szociális, egészségügyi és pedagógiai szolgáltatást nyújtó egyházi, valamint igény szerint alapítványi, egyesületi, állami-önkormányzati fenntartású intézményekben*, ahol életvezetési és igény szerint spirituális kérdésekben támaszt nyújtanak, fejlesztik a kliensek, páciensek és hozzátartozói lelki egészségét és a közösségek működését:
  - a tartós és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézményekben (idősek otthona, pszichiátriai betegek otthona, fogyatékosok otthona, szenvedélybetegek otthona);
  - családsegítő intézményekben;
  - büntetés-végrehajtási intézményekben;
  - alkoholbetegekkel és kábítószer-függőkkel foglalkozó intézményekben;
  - kórházakban;
  - oktatási intézményekben (óvodák, iskolák, felsőoktatási intézmények, kollégiumok);
  - sportegyesületeknél.

Továbbá ezekben az intézményekben a kliensek hozzátartozói is igényelhetik a lelkigondozói segítséget (pl. alkoholisták vagy börtönben lévők családtagjai).

2.) Az előző pontban részletezett segítő szolgáltatást nyújtó intézmények, civil szervezetek *vezetőjeként*.

3.) Egyházközségekben, gyülekezetekben és más *vallásos közösségekben*.

4.) A humán segítő foglalkozásúak *képzésénél*, a rendszerszemléletű, bio-pszicho-szociális és spirituális dimenziókat is figyelembe vevő programok megtervezésében és kivitelezésében való részvétellel.

8. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök, és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditérték

A négy félév alatt összesen 110 kreditet kell teljesíteni, továbbá a sikeresen megvédett szakdolgozat kreditértéke további 10 kredit.

1.) Alapozó elméleti ismeretcsoport: 20-25 kredit

A személyiségfejlődés és hitfejlődés kapcsolatának és zavarainak ismertetése. Alapvető pszichológiai ismeretek, illetve a veszteség-feldolgozás és a krízisintervenció stratégiáinak elsajátítása. Elméleti ismeretek a beteg és idős emberekkel, lelki zavarokkal küzdőkkel történő kapcsolatteremtéshez, a lelkigondozói segítségnyújtáshoz. A preventív gyógyító közösségek lehetőségeinek ismertetése. A lélektani ismeretek integrálása a teológiai ismeretek rendszerébe.

2.) Interdiszciplináris ismeretcsoport: 30-35 kredit

Családokra, csoportokra, közösségekre, közösség-hálózatokra vonatkozó fontos pedagógiai, pszichológiai, szociológiai és spirituális elméleti és módszertani ismeretek. Mentálhigiénés szemléletű elméleti ismeretek a posztmodern értékelméletekről és életmódbeli megjelenésükről, az értékátadás lehetőségeiről, a társadalmi sokféleség megjelenési formáiról, a civil társadalmi szereplők participációs igényeinek érvényesítéséről. Az egyén élethosszig tartó fejlődésének folyamata, feltételei és annak zavarai több tudományterület (pszichológia, pedagógia, hittudomány, szociológia, orvostudomány) elméleti és gyakorlata alapján. Általános és szakmaspecifikus vezetési/menedzsment ismeretek, kompetenciák bemutatása és elsajátítása. Teammunkára, teamvezetésre vonatkozó ismeretek. A társadalomtudományi kutatások módszerei.

3.) Készségfejlesztő stúdiumok: 30-35 kredit

A személyközpontú megközelítés megismerése és az ezzel szorosan összefüggő nondirektív segítő beszélgetés készségszintű elsajátítása, valamint a szakmai önreflexió fejlesztése. A mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat kompetenciahatárainak felismerése és tartása, a veszteségfeldolgozás és a krízisintervenció stratégiáinak gyakorlati elsajátítása, a spirituális kísérés módszerei, az egyénekkal és csoportokkal végzett munka, az önségítés lehetőségei, valamint a közösségek és családok lelkigondozása. Proszociális értékeket megvalósító programok. A szakmai együttműködés lehetőségei, más segítő szakmákkal is. Lelkigondozói beszélgetés-jegyzőkönyvek, valamint szervezetek, közösségek és családok problémahelyzeteinek elemzése. Szakmai terepgyakorlat.

4.) Szakmai és spirituális önismeret-fejlesztő stúdiumok: 25-30 kredit

A mentális és spirituális egészségre irányuló motiváció kialakítása. A reflektív gondolkodás képességének fejlesztése, az egyéni/személyes megközelítési mód megtalálása a lelkigondozásban, a kompetenciahatárok felismerése és tartása, valamint a nevelési-pszichológiai ismeretek és a spiritualitás személyes integrálása. Már megtörtént vagy folyamatban levő, jórészt feldolgozatlan élmények jelenetben történő feldolgozása, újra átélése biblia- és pszichodramatikus módszerekkel, a csoport interaktív, támogató közreműködésével. A spiritualitásra irányuló reflexió a hallgatók kapcsolataiban, valamint a lelkigondozói kapcsolat lelkiségének/spiritualitásának értelmezése. A saját spirituális önismeret fejlesztése, önreflektív és a segítő kapcsolati módszerekhez kapcsolódó gyakorlatokkal.

9. A szakdolgozat kreditértéke

10 kreditpont, a hallgatók az utolsó félév során készítik el és nyújtják be a szakdolgozatot.

Mellékletek

1. melléklet: Szakdolgozat borító (fedél) és belső címloldal - minta

SZAKDOLGOZAT

HALLGATÓ TELJES NEVE

(személyi igazolvány szerint)

2025

2.melléklet: szakdolgozat belső címlapja

Hallgató teljes neve
Szakdolgozat címe, alcíme

SEMMELWEIS EGYETEM

EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

SZENT ATANÁZ GÖRÖG KATOLIKUS HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

Mentálhigiénés lelkipozító szakirányú továbbképzési szak

Intézetigazgató:

Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit
egyetemi tanár

BUDAPEST

2025

3. melléklet: Szerzői nyilatkozat – A szakdolgozat elektronikus példányába scenelve beilleszteni, a kötött példányának a végére, aláírva szükséges belefűzni, illetve egy nyomtatott, aláírt példányt külön dokumentumként leadni.

SZERZŐI NYILATKOZAT

a szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról

Alulírott (Név, Neptun kód: .....), mint a szakdolgozat szerzője nyilatkozom arról, hogy dolgozatom elkészítésénél (melynek címe:

.....
.....)

a megadott jegyzéken túl, a bibliográfiában felsorolt nyomtatott és online szakirodalmon kívül más irodalmat nem használtam fel. A dolgozatom önálló, saját munkám. A dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében, betartottam.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, az Egyetem ellenem fegyelmi eljárást indíthat.

.....

Hallgató

Budapest, dátum